Obrh

Glasilo občine Loška dolina
Letnik 9, junij 2008, št. 2 (44)

foto: Borut Krašovec

Grad Snežnik

FOTO GALERIJA: ŠPORT IN ŠPAS - Dan druženja treh generacij. Zagradne njive, 10. maj 2008.

FOTO: Borut Kraševec

NAŠA OBČINA
Iz občinskega sveta 4
Vlada RS v Gradu Snežnik 4
Grad Snežnik....5
Ali ločujete svoje odpadke?....6

LJUDJE IN KRAJI
Moj športnik 7
Delovna akcija na Babnem Polju....8

KULTURA
Janez Zabukovec (1868–1946)....10
Srečanje folklornih skupin ter godcev
in pevcev ljudskih viž na Blokah 11

PRIPOVEDNO IZROČILO
Božja pota....12

MED POLHKI
Izlet v Guliverjevo deželo 14
Gasilska vaja....14

ŠOLAR
Srečanje s skavti 15
»Red je vedno pas pripet« 15
V znamenju medkulturnega dialoga....16
Obisk pisatelja in prevajalca Marjana Marinška 17
Mednarodni dan knjig za otroke....18
Varna šolska pot....19
Kras skozi otroške oči 20
EKO kviz 2008 20
Dobili smo EKO zastavo....20
Bilo je veliko športa in špasa – ŠPORT ŠPAS! 21
Punčka iz cunj....22

ŽUPNIJSKA STRAN
Nova knjiga o Magdaleni Gornik....23

DRUŠTVA
Kronika PGD Iga vas 24
Florijanova maša v Babnem Polju....27
Srečanje pobratenih društev 27
Z Društvom invalidov po Bavarskem 28
»NAJ KARTING VOZNIK 2008« 29
Naj športno društvo in najbolj perspektiven športnik
in športnica v letu 2007 v Loški dolini 30
Bili smo na MREST-u 2008....31
Skavtske obljube na Križni gori....31
Razstava ljubiteljev narave v galeriji Ložanka....32
Novice o delovanju Društva ljubiteljev Križne jame....33
Predstavitev društva rejcev drobnice Slivnica 34

PISMA BRALCEV
Notranjska?! 34

NARAVNA DEDIŠČINA
Dan zemlje pod Snežnikom....35

TURISTIČNI UTRINKI
Snežniške vrtnice na srečanju parlamentov EU in AKP 36

DOBRO JE VEDETI
Rože nas povezujejo, osrečujejo, pomirjajo 37
Lekančkov butik 37
Nagradni kviz iz prometne varnosti 38
POLICIJA SVETUJE....38

NAGRADNA KRIŽANKA 39

**OBRH – JAVNO GLASILO
OBČINE LOŠKA DOLINA**

Prejmejo ga brezplačno vsa gospodinjstva
v občini Loška dolina
Naklada: 1450 izvodov
Uredniški odbor: Aja Trudn, Anita Nared,
Martina Šumrada, Metka Ravšelj, Matej Kržič,
Pavla Lavrič, Vera Jasna Lekan
Odgovorni urednik: Borut Kraševec

Naslov uredništva:
**Občina Loška dolina,
Cesta Notranjskega odreda 2,
1386 Stari trg pri Ložu**

e-naslov: **obcina@loskadolina.si**
telefon: **01 705 06 70**
spletna stran: **www.loskadolina.si**

Lektoriranje: Andreja Mlakar
Tisk: **Kočevski tisk, Kočevje**

UVODNIK

Prijazen pozdrav!

Začetek poletja je dočakal novo številko Obrha.

Tudi prva košnja je tu. Vesel sem, da našo Dolino tudi letos bogatijo ostrnice. Hvala in čestitke vsem, ki se kljub temu težkemu opravilu z ostrnicami še vedno trudite ohranjati sporočilo naših prednikov o sožitju med naravo in človekom.

O odnosu med nami in naravo lahko kot nekakšno rdečo nit te številke zasledite napisano tudi v več člankih, ki so razporejeni vse od rubrike Naša občina, Šolar, Društva, Naravna dediščina in posredno še v kateremu od člankov drugih rubrik.

Začetek poletja je tudi čas, ko se zaključi šolsko leto. Tudi letos je bilo zelo aktivno. Nekaj izmed mnogih prireditev, tekmovanj, dosežkov… v zadnjem šolskem obdobju ne spreglejte v njihovi rubriki. Seveda pa ne spreglejte še vseh ostalih rubrik, za katere vas kot vsakič tudi tokrat vabim, da še sami kaj napišete. Ob tem sem dolžan zapisati, da za vsebino, ki jo posredujete in jo objavimo, odgovarja avtor.

Vsem, ki v tej številki pogrešate predstavitev enega izmed naših krajev, sporočam, da tega nisem opustil in bom s tovrstnimi predstavitvami nadaljeval že v naslednji številki. Hvala vsem, ki ste s svojimi spomini na vaš kraj pripravljeni sodelovati. Saj bomo le s sodelovanjem in skupnimi močmi lahko ohranili vsaj delček identitete posameznega kraja, ki vsak posebej v svoji preteklosti, sedanjosti, pokrajini, arhitekturi predvsem pa ljudeh skriva neizmerno bogastvo.

Vsem vam privoščim lepe poletne dni, z željo, da bi se z dopustov vedno z veseljem vračali v domači kraj!

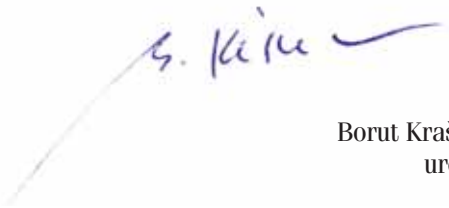

Borut Kraševec
urednik

Zadnji dan za oddajo člankov: ponedeljek, 1. september 2008.

Nekaj splošnih navodil in pravil za pripravo člankov:

- Zaželeno je, da so članki napisani in posredovani v računalniški obliki v programu Word; izjemoma lahko tudi v rokopisni obliki.
- Ime računalniškega dokumenta naj bo isto, kot je naslov članka.
- Vsi teksti morajo biti podpisani s polnim imenom in priimkom.
- Digitalne fotografije in drugo slikovno gradivo naj ne bo vstavljeno med besedilo, ampak naj bo posredovano samostojno v jpg ali tiff formatu, ločljivosti najmanj 300 dpi.
- H klasičnim ali digitalnim fotografijam je zaželeno, da posredujete tudi besedilo (podnapis) in obvezno avtorja fotografije ali, če avtor ni znan, ime tistega, ki fotografijo hrani oz. posreduje.
- Dolžina tekstov: za eno natisnjeno stran v Obrhu ustreza tekst, ki vsebuje približno 4200 znakov oziroma 55 vrstic (pisava Times New Roman, velikost črk 12), in ena fotografija. Če je stran brez fotografij, vsebuje tekst 5800 znakov oziroma 80 vrstic.
- Uredništvo si pridržuje pravico, da člankov, ki niso v skladu s programsko zasnovo glasila (ne sodijo v nobeno od rubrik), ne objavi.

Navodila, ki jih v prihodnje upoštevajte vsi, ki posredujete prispevke v rubriko Pisma bralcev:

- Navodila za pripravo člankov so enaka splošnim.
- Tekst naj ne presega ene računalniško tipkane strani (3000 znakov oziroma 45 vrstic, pisava Times New Roman, velikost 12).
- Vsebina naj bo omejena na tematiko, ki se nanaša izključno na Loško dolino, za vse druge teme si uredništvo pridržuje pravico, da jih ne objavi.
- Teksti z žaljivo in sovražno vsebino ne bodo objavljeni.
- Besedilo mora biti podpisano s polnim imenom in priimkom. Dopisan mora biti tudi naslov in telefonska številka – ta dva podatka ne bosta objavljena.

Danica Zrim

Iz občinskega sveta

13. redna seja

Občinski svet Občine Loška dolina je na svoji 13. redni seji v mesecu aprilu obravnaval osem točk dnevnega reda.

Glede na sklep občinskega sveta iz leta 2003 morajo imenovani predstavniki enkrat letno pripraviti poročilo o delu organa, v katerem sodelujejo. Na seji so poročali imenovani predstavniki v svetu zavoda Osnovne šole heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu, Notranjsko kraškega regionalnega zavoda za turizem Postojna, Zavoda za turizem in kulturo Grad Snežnik, Zdravstvenega doma dr. Božidarja Lavriča Cerknica in Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, območna izpostava Cerknica.

Osnovna šola heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu kot izvajalec javne službe predšolske vzgoje v naši občini je posredovala predlog za oblikovanje ekonomskih cen programov vrtca. Predlagane ceno so v povprečju večje za 6 %, kar je posledica predvsem povečanje izhodiščne plače ter upoštevanja letne rasti cen. Občinski svet je tako sprejel sklep, da znaša cena predšolske vzgoje za otroka, ki je vključen v oddelek prvega starostnega obdobja 405,00 EUR, za kombiniran oddelek 334,00 EUR in za oddelek drugega starostnega obdobja 293,00 EUR. Sprejete cene so za 7 % oziroma 4 % nižje od povprečne cene v državi v preteklem letu.

Namen sprejetja Pravilnika o tarifnem sistemu oskrbe z vodo iz javnih vodovodov, odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda v občini Loška dolina je bila uskladitev z obstoječo zakonodajo. Novi pravilnik odpravlja priključnino in ohranja prispevek za priključno moč.

Nadzorni odbor občine je glede na sklep občinskega sveta imel nalogo, da preveri zakonitost prodaje in nakup nepremičnin s strani Občine Loška dolina od leta 2002 dalje. Nadzorni odbor je na seji poročal, da so bili v tem obdobju opravljani nakupi in prodaje zemljišč manjših površin, ki so bila kupljena oziroma prodana v soglasju obeh strank, ter da so bile prodaje in nakupi opravljeni v korist občine in brez oškodovanja proračuna. Nadzorni odbor je ugotovil, da pri pregledanih poslih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

V nadaljevanju seje je občinski svet obravnaval še kadrovske zadeve, ki so se nanašale na izdajo soglasja k delovni uspešnosti ravnateljice osnovne šole in direktorja zdravstvenega doma, imenovanje direktorja in vršilca dolžnosti Javnega zavoda za kulturo in turizem Grad Snežnik ter izdajo mnenja k imenovanju ravnateljice osnovne šole. Ravnateljica je v skladu z veljavnimi kriteriji in merili upravičena k dodelitvi dela plače za delovno uspešnost v višini 64,5 % vrednosti meril, direktor zdravstvenega doma pa je upravičen do 70 % določenega obsega sredstev za delovno uspešnost. V skladu z veljavno zakonodajo si mora svet šole pred odločitvijo o izbiri kandidata za ravnatelja o vseh kandidatih, ki izpolnjujejo pogoje, med drugim pridobiti mnenje lokalne skupnosti, na območju katere ima šola sedež. Svet šole je lokalno skupnost zaprosil za mnenje o eni kandidatki za ravnateljico osnovne šole, ki je izpolnjevala pogoje. Občinski svet je za navedeno kandidatko sprejel pozitivno mnenje. Glede na Odlok o ustanovitvi javnega zavoda na področju kulture in turizma v občini Loška dolina »Javni zavod za kulturo in turizem Grad Snežnik« je občinski svet za direktorja tega zavoda imenoval Matjaža Žnidaršiča iz Starega trga, dosedanjemu vršilcu dolžnosti pa mandat podaljšal do nastopa mandata novoimenovanega direktorja.

Borut Kraševec

Vlada RS v Gradu Snežnik

Vlada Republike Slovenije je 28. maja obisk v Notranjsko-kraški statistični regiji pričela z delovnim posvetom na Gradu Snežnik. Na njem so analizirali stanje ter razvojne potenciale v regiji ter preverili, kaj od dogovorjenega iz maja 2006, ko je bila vlada v tej regiji prvič na obisku, je bilo realizirano in katere projekte bo treba še dokončati.

Po končani seji je ob prisotnosti predsednika Vlade RS Janeza Janše ministrica za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Mojca Kucler Dolinar podpisala sporazum o sodelovanju med Republiko Slovenijo in Evropsko vesoljsko agencijo (ESA) o sodelovanju v vesolju v miroljubne namene. S strani ESA je sporazum podpisal René Oosterlinck, direktor za pravne zadeve in mednarodne odnose v ESA.

Medtem se je minister za finance dr. Andrej Bajuk v družbi državne sekretarke na mi-

Udeleženci srečanja vlade na Gradu Snežnik

nistrstvu za delo, družino in socialne zadeve mag. Romane Tomc sestal z vodstvom podjetja Kovinoplastika Lož d. d., kjer so se pogovarjali o davčni reformi, ki med drugim ukinja davek na izplačane plače in tako znižuje stroške dela, o povečanih možnostih izkoriščanja sredstev na področju aktivne politike zaposlovanja, kar Kovinoplastika Lož deloma že koristi.

Obravnavali so tudi problematiko inflacije ter prilagajanje invalidskih organizacij evropski zakonodaji.

Na Gradu Snežnik je bil v sklopu srečanja organiziran tudi pogovor o prihodnjem upravljanju Gradu Snežnik, ki sta ga vodila dr. Jelka Pirkovič, državna sekretarka na Ministrstvu za kulturo, ter Janez Sterle, župan občine Loška dolina, o čemer je zapis v nadaljevanju.

foto: Borut Kraševec

Podpis pogodbe …

Grad Snežnik

Dogovori o prihodnosti grajskega kompleksa

V sredo, 28. 5. 2008 je v času obiska vlade RS na Notranjskem potekalo delavno srečanje med predstavniki ministrstva za kulturo, Narodnega muzeja Slovenije, Restavratorskega centra Slovenije, Občine Loška dolina in Javnega zavoda za kulturo in turizem Grad Snežnik. Tema srečanja je bilo prihodnje upravljanje in nadaljnja obnova kompleksa Gradu Snežnik.

Udeleženci srečanja so se strinjali s tem, da je obnova Gradu Snežnik primer dobre prakse uspešne obnove in sodelovanja različnih strokovnih inštitucij. Sekretarka na ministrstvu za kulturo ga. Jelka Pirkovič in župan občine Loška dolina Janez Sterle sta se zahvalila vsem, ki so sodelovali in pomagali pri obnovi, posebej tudi domačinoma, uslužbencema Narodnega muzeja Janezu Špeh in Majdi Obreza Špeh.

Glavna tema srečanja je bilo bodoče upravljanje z gradom in celotnim kompleksom. Predstavniki ministrstva in lokalne skupnosti so predstavili vsak svoje poglede in pričakovanja. Skupna ugotovitev je, da je Grad Snežnik kot grad muzej neprecenljive vrednosti za Slovenijo in ga je kot takega potrebno tudi ohraniti in predstaviti. Ga. Pirkovič je povedala, da bo vlada RS podelila grad v začasno upravljanju Narodnemu muzeju, ki bo skrbel za muzejske eksponate, vodenje ter kulturni utrip v gradu.

Predstavniki lokalne skupnosti smo izrazili željo po čimprejšnjem odprtju gradu javnosti. S strani predstavnikov ministrstva je bilo povedano, da se bo poizkušalo grad odpreti do konca meseca junija 2008, to je do prireditve »V deželi ostrnic«.

Skupna je bila tudi želja, da bi v naslednjih letih dokončali obnovo celotnega kompleksa (grajskih pristav, parka …), pridobili upravljavca celotnega kompleksa ter gospodarske in javne partnerje, ki bi zagotovili izvajanje turističnih in kulturnih aktivnosti v kompleksu.

Predstavniki lokalne skupnosti so obljubili pomoč pri pripravi prostorskih načrtov za obvoznico na regionalni cesti Kozarišče–Mašun mimo kompleksa ter urejanju ostale komunalne infrasturkture.

Podpredsednica sveta zavoda ga. Čuk je povedala, da so lokalni prebivalci navezani na kompleks in imajo ideje, kako ga oživiti. Razvoju turizma in kulture je namenjeno tudi delovanje javnega zavoda Snežnik. Dogovorjeno je bilo, da bo ministrstvo poslalo svojega predstavnika v svet Javnega zavoda za kulturo in turizem Grad Snežnik. S tem bo omogočena bolj neposredna komunikacija med lokalno skupnostjo in državo.

Na temo upravljanja je bila predstavljena tudi ideja o skupnem (državno-lokalnem) zavodu ali javno gospodarskem zavodu. Predstavniki ministrstva so povedali, da pripravljajo javni razpis, preko katerega bi pridobili upravljavca kompleksa. V razpisnih pogojih bo navedeno, da mora upravljavec zagotavljati javni interes (javno dostopnost kompleksa). Pri pripravljanju razpisa bo sodelovala tudi lokalna skupnost.

Matej Kržič
v. d. direktorja zavoda Snežnik

foto: Borut Kraševec

Pogovori o prihodnosti gradu in grajskega kompleksa

Janez Komidar

Ali ločujete svoje odpadke?

Ne mine dan, da se v lastnem gospodinjstvu ne bi srečali z odpadki. Hitro smo se navadili, da nam v trgovinah ponujajo izdelke, zavite v več plasti embalaže, da nam ponujajo nakupovalne vrečke, zaradi česar ne pomislimo, da bi s seboj vzeli košaro ali celo večkrat uporabili isto nakupovalno vrečko. Ne pijemo vode iz pipe, pač pa iz plastenke, čeprav iz naših pip priteče enaka, če ne celo bolj kakovostna voda. Velikokrat kupimo izdelke, ki jih v resnici ne potrebujemo in jih prehitro vržemo v smeti. Navadili smo se na izdelke za enkratno uporabo, pretiravamo z uporabo raznovrstnih čistil. Pomislimo kdaj na odpadke že pri nakupu?

Vsaka stvar, ki jo kupimo, slej ko prej postane odpadek. Do nedavnega smo vse odpadke metali v isti koš in ker je navada železna srajca, nam dosledno ločevanje papirja, stekla, plastike, kovine še ni prišlo popolnoma v navado. Zaradi tega se odpadki, ker niso zbrani ločeno, odlagajo na odlagališče, ki se veliko prehitro zapolnjuje z novimi količinami odpadkov. Hkrati pa večina ljudi ne želi v svoji bližini odlagališča, mnogi celo zahtevajo, da se odlagališče zapre.

Ne vprašamo pa se, kje bodo potem končali vsi tisti veliki kupi odpadkov, ki jih dnevno ustvarjamo. Večina je prepričanih, da so odpadki problem »komunalcev«. Tako prepričanje je zmotno, saj odpadke ustvarjam jaz, ustvarjaš jih ti. Odpadki so naša skupna skrb, so naš skupen problem, ki ga moramo reševati skupaj. S preprečevanjem oz. zmanjševanjem nastajanja odpadkov in z ločenim zbiranjem nastalih odpadkov, bomo uspeli zmanjšati količino tistih, ki jih ni mogoče reciklirati in jih moramo odložiti na odlagališče. Tako bomo dosegli dvojno korist: okolja ne bomo obremenjevali in ga onesnaževali, poleg tega bomo varčevali z dragocenim prostorom za odlaganje.

Odpadke moramo ločevati na mestu, kjer nastajajo – v lastnem domu. Koristne odpadke, kot so papir, steklo, plastenke in ostale izdelke iz umetnih mas, pločevinke in ostale izdelke iz kovine, odložimo ločeno na ekoloških otokih. Ekološki otok je prostor, kjer so postavljeni trije namenski zabojniki za zbiranje papirja, stekla, plastenk in pločevink. Ostalim, prav tako koristnim odpadkom, ki se morajo zbirati ločeno, je namenjen zbirni center pri čistilni v Starem trgu. Zbirni center je nepokrit ograjen prostor, urejen in opremljen za ločeno zbiranje in začasno hranjenje vseh vrst ločenih odpadkov. V zbirnih centrih ima vsak odpadek svoje mesto. Odpadkom je namenjenih več velikih zabojnikov, pred vsakim je napis, kaj v določen zabojnik sodi. Za zbiranje nevarnih odpadkov je namenjen poseben prostor. Tako gospodinjstva kot poslovne dejavnosti imamo možnost, da odpadke pripeljemo in jih oddamo na posebej urejeno mesto oz. zabojnik. Zbirajo se ločeno zbrani odpadki: papir, karton, kartonska embalaža, steklo, steklena embalaža, plastika, plastična embalaža, kovina, odpadna folija, stiropor, leseni odpadki, lesena embalaža, oblačila, tekstil, kuhinjski odpadki, vrtni odpadki, gradbeni material, izrabljeni avtomobilski plašči, gumijasti odpadki, elektronski odpadki, odpadna bela tehnika, odpadne barvne kovine; kosovni odpadki: pohištvo, vzmetnice, preproge, sanitarna oprema in ostali večji odpadki; nevarni odpadki: zdravila, čistila, barve, laki, lepila, umetne smole, pršivke, odpadno jedilno in motorno olje, baterije, akumulatorji, pesticidi, kemikalije, flourescentne cevi ...

Črno odlagališče v Kozarskem peščenku

Kljub možnostim, ki jih imamo, da pravilno odložimo svoje odpadke, je primerov neodgovornega in nepravilnega ravnanja z odpadki veliko. Še vedno je veliko divjih odlagališč, saj skoraj na vsakem koraku opazimo brezskrbno odvržene papirčke, steklenice, plastenke in še marsikaj drugega. Pot odpadka se začne pri vsakem od nas. Posamezniki odločamo, ali bo odpadek končal na odlagališču ali v predelavi. Ozaveščeno ravnanje z odpadki je primer, ki kaže, kako je mogoče poskrbeti za čisto naravo, zemljo, vodo in zrak.

TOREJ: PREDEN ODLOŽITE ODPADEK, PREMISLITE, ALI STE GA ODLOŽILI PRAVILNO!

Sanda Turšič

Moj športnik

Minulo jesen je dopolnil 46 let. Konec letošnjega januarja, ko to pišem, pa se je ravnokar vrnil s slovite italijanske »Marcialonge«, smučarsko tekaškega maratona, kjer je pretekel 70 kilometrov. Sicer ga v Loški dolini in nekoliko izven nje lahko pogosto videvate kolesariti, teči po gozdovih in lazih ter rolkati s skirolerji po asfaltiranih cestah in poteh.

Omenjene treninge in porabo časa programira sam, saj je redno zaposlen v Kovinoplastiki Lož in ljubiteljsko doma. Še vedno namreč v lastni režiji in s koriščenjem svojega rednega letnega dopusta v smučarskih tekih in maratonih, na skirolerskih tekmah in nedolgo tega tudi v triatlonu, na atletskih tekih, krosih in tekaških maratonih predstavlja Loško dolino v Sloveniji in Slovenijo v tujini. Lahko rečem, da je vsestranski športnik.

Začel pa je že zelo zgodaj. Ko v Starem trgu pri Ložu, od koder je doma, še ni bilo nobenega stanovanjskega bloka, niti naselja Rožnik, ampak je bila zadnja hiša v tej smeri leseni gasilski dom, je komaj 4-leten fantiček skupaj s 6-letno sestro dobil prve otroške »dilce« s starinskimi vezmi in smučarskimi palicami ter »pancerji«, ki so bili takrat podobni gojzarjem. S tako opremo, ki jo je takrat imel le redko kateri otrok, sta tisto in še naslednji zimi v spremstvu očeta hodila k starotrškim Mandrgam, od koder sta se po nepoteptanem in zaledenelem snegu spuščala po terenu sedanjega Rožnika dol do poti. Bila sta korajžna otroka, vendar je on mami prvi ali drugi dan zaupal, da se je malo od mraza, malo pa od strahu, ker je tako hitro »letelo«, kar polulal. Kljub temu je že naslednje leto občutil pravo tekmovalno veselje in prav nič več bojazni, ko se je komaj 5-leten z vrha Ulake kakor kepa v smuku spustil dol do ceste kot »predvozač« odraslim tekmovalcem. Ko je kmalu za tem njun oče skupaj s somišljeniki ustanovil Smučarski klub Loška dolina z namenom, da bi se mladina v prostem času koristno udejstvovala, sta dobila tekaško smučarsko opremo in začela trenirati smučarski tek. Bila sta pridna v šoli in vztrajna pri treningih, tako da sta začela tekmovati na medklubskih tekmah. Včasih sta po prihodu v cilj od napora bruhala, a odstopila nista. Sestra je po progi raje jokala in si tako dajala duška, da ne bi odstopila. Kmalu sta začela nizati uspehe prvih treh mest v pionirskih vrstah in dobivala medalje, tako da je bilo veselje na višku. Žal pri sestri ni bilo dolgotrajno. Dosegla je že bronasto medaljo na slovenskem – republiškem prvenstvu, ko je zaradi razvojne hibe na ledvicah morala prenehati s treningi.

On pa je uspešno nadaljeval, saj je manj kot tretje mesto na posameznih medklubskih in medrepubliških tekmovanjih bilo redko. Postal je že nekajkratni republiški in državni pionirski prvak v smučarskih tekih, ko je k tej opremi dodal še malokalibrsko puško in začel trenirati streljanje stoje in leže. Izkazal se je tudi za talentiranega strelca in postal biatlonec. Kot smučarski tekač in biatlonec se je zlasti izkazal kot tekmovalec za »pokal maršala Tita« v takratni skupni državi Jugoslaviji, saj ga je za Slovenijo osvojil nekajkrat, ko se je na tekmah v vseh bivših republikah – v makedonskem Mavrovem, v črnogorskem Žabjaku, na srbskem Zlatiboru, na bosanskem Igmanu, v hrvaškem Mrkoplju ter v slovenskih Dražgošah in na Pokljuki moral prebiti od 1. do najmanj 3. mesta. Prav na Pokljuki mu je že kot pionirčku bila pred spomenikom Prešernove brigade z vojaškimi častmi izročena medalja. Ker je bil skromen, mu k sreči zmagoslavje ni stopilo v glavo, ampak mu je šlo le na smeh, ko mu je visok vojaški častnik JLA salutiral. Kot sposoben biatlonec je kasneje postal mladinski državni reprezentant in se kot tak udeležil svetovnega mladinskega prvenstva, kjer je dosegel soliden rezultat, kakršne je dosegel tudi na meddržavnih, posebno pa na medrepubliških tekmovanjih. Kmalu je postal državni reprezentant še v članski biatlonski vrsti. Medtem je končal smučarsko gimnazijo v Škofji Loki, a ni maturiral, ker se je zelo mlad oženil in postal očka ter se skupaj z reprezentančnim kolegom začel pripravljati na sarajevsko zimsko olimpiado. Ker sta bila med najboljšimi jugoslovanskimi biatlonci, sta upala na zanesljivo udeležbo, a sta po-

arhiv: Sanda Turšič

stala žrtvi politike bratstva in enotnosti, saj je moral sodelovati bosanski tekmovalec, ker so bile olimpijske igre pač v Bosni, in Hrvat kot predstavnik največje sosednje republike, ki pa Slovencema niti slučajno nista bila dorasla. Njegov reprezentančni kolega je zaradi razočaranja nad krivico, ki se jima je zgodila, segel po alkoholu, se opijanjal in čez čas za posledicami alkoholiziranosti tudi umrl. Moj športnik je bil ogorčen in postal je malce zagrenjen. Zapustil je jugoslovansko biatlonsko reprezentanco, se zaposlil in se kot »volk samotar« v različnih športih začel potrjevati, kot se potrjuje še danes. O njegovih športnih rezultatih so sicer skopo poročali različni časopisi, a o njem kot človeku ni pisal še nihče. To vrzel skušam na kratko zapolniti s tem prispevkom brez njegove vednosti in upam, da mi ne bo zameril.

***

Ostal je skromen, pošten in delaven. Čeprav pameten in sposoben, ni nikoli silil v ospredje in ni se znal »komolčiti«, pač pa raje komur koli pomagati. Bil in ostal je tudi dober mož in očka zdaj že odraslima otrokoma. Z zaposleno ženo sta si že od vsega začetka enakopravno delila gospodinjska dela ter dela na vrtu in na njivi. Družina je složno držala skupaj. Vse lepo, kot so dopusti, izleti, zabave, prireditve … so doživljali skupaj. Otrokoma je bil v vsem za vzgled in znal ju je za marsikaj koristnega navdušiti. Seveda pa, kot nihče od nas, ni bil brez napak. Ohranil je športne navade zdravega prehranjevanja brez alkohola in cigaret. Čeprav je dober kolesar in še boljši plavalec, kjer pride do izraza njegovo lepo oblikovano telo, in potapljač brez maske, prednjači v več vrstah teka in rolkanju. Ko je spoznal odličnega kolesarja Robiča in sta skupaj našla še dobrega atletskega tekača, tako da je njemu ostalo skirolanje, so v Sloveniji in v tujini tekmovali v triatlonu ter pobirali najvišje nagrade, vse dokler se Robič ni odločil za kolesarski maraton in ultramaraton.

Vmes in dalje je moj športnik tekmoval na različnih tekaških tekmah po suhem in na snegu, najraje in najuspešneje pa na skirolkarskih preizkušnjah in smučarskih tekaških maratonih v 40- do 50-kilometrskih razdaljah doma in 70- do 90-kilometrskih razdaljah v tujini. Na eni od mednarodnih skirolerskih tekmovanj je v cilj pripeljal celo za svetovnim prvakom te discipline. Je izredno vzdržljiv in discipliniran športnik, zato je s solidnimi rezultati opravil že na vseh domačih smučarsko tekaških maratonih. Udeležil se je tudi najdaljšega tujega, znamenitega 90-kilometrskega »Vasa teka« na Švedskem, pa večkrat avstrijskega smučarsko tekaškega maratona, švicarskega »Engedina«, ki ima poseben čar, ker je proga speljana po zaledenelem jezeru in seveda njemu najljubše italijanske »Marcialonge«. Do lanskega leta je na vseh tujih smučarsko tekaških maratonih med 5000–8000 tekmovalci z vsega sveta dosegel rezultate od 80.–150. mesta in zdi se, da ga v tujini bolj cenijo kot doma, saj si je že z domačimi in omenjenimi tujimi rezultati tam prislužil najboljša štartna mesta v prvih vrstah ali iz prvega »boksa«. Na »Marcialongi« pred tremi leti, od koder je spremljajoča fotografija, pa je doživel tudi svoj lep »farplay«: V prostoru za prijave na maraton, ko se je odmaknil od prijavnega »pulta«, se je za njim hotel prijaviti ruski tekmovalec, a so ga odslovili, češ da za njegovo razpoznavnost nimajo na razpolago ruske zastave. Mojemu športniku, ki je to videl in slišal, se je takoj vzbudil čut za sotekmovalca. Zato je protestiral na približno tak način:

»Ne boste ga odslovili, saj nimate pojma kako daleč in za kako težko prislužen denar je prišel sem zastonj! Jaz sem od blizu in bom imel pri vas še priložnost tekmovati, zato mu odstopim svojo štartno številko in svoje štartno mesto in tekmoval bo pod našo – slovensko zastavo!«

Ob tej izjavi so se organizatorji zamislili in veleli počakati. Čez noč se je nato našla oziroma so naredili rusko zastavo in ruski tekmovalec mu je bil seveda hvaležen.

Kot tak je moj športnik tudi velik ljubitelj narave in živali v njej. Srečanja z notranjskimi medvedi, risi, jelenjadjo, srnjadjo in raznimi manjšimi živalmi, med katerimi gobari in jeseni lovi polhe, so med njegovimi treningi skoraj na dnevnem redu. Z izrednim smislom za vse lepo zna tudi doma poskrbeti za svojo dušo. V mlajših letih je izdeloval makrameje in z enostavnimi barvami slikal resne motive na risalni papir, pravljične pa svojima otrokoma na stene in strop otroške sobe. V zrelejših letih je s preprostim orodjem začel iz lesa izdelovati lepe in koristne kose pohištva kot so vitrine za svoje prislužene pokale, plakete in medalje, pa okvirje za slike in diplome ter razne okrasne police, nihajna vrata, zložljive mize, stole in klopi, pa lične ptičje valilnice in krmilnice … Les je njegovo priljubljeno izrazno sredstvo, ki se ga je nazadnje naučil tudi restavrirati. Najprej je obnavljal in z zaščitnimi sredstvi ohranjal kose odsluženega kmečkega orodja, potem pa začel zbirati staro pohištvo in ga strokovno restavrirati. Zlasti se je izkazal pri izdelavi manjkajočega in poškodovanega pohištvenega okrasja, ki ga zna zelo lepo ročno izrezljati in umetno postarati. V stanovanju je zato zamenjal večino sodobnega pohištva z restavriranim starinskim. Zna zgraditi tudi dvoriščne dodatke, kot so žari, okrasne stopnice, nizke ograje ter masivne mize in klopi iz kamna ter gojiti in skrbeti za sadno drevje in grmovnice.

Tako pozitivna osebnost je v glavnem moj športnik, ki je tudi notranje lep in bogat. Želim mu zdravja ter športnega in umetniškega duha do konca njegovih zmožnosti.

tekst in fotografije: Helena Malnar A.

Delovna akcija na Babnem Polju

V soboto, 3. 5. 2008, je vaški odbor Babno Polje organiziral akcijo popravila vaške poti med podružnično šolo Babno Polje in »nogometnim igriščem«. To je pot, ki je v naši vasi med najbolj obleganimi. Po njej ne pridemo le do igrišča, ampak do skoraj vseh pašnikov in njiv na Zavodih. Kljub obilici pomladanskih opravil pa so se dobri ljudje akcije vseeno udeležili in podarili svoj čas za dobro vseh nas, ki tam živimo.

Iskrena jim hvala.

Čakamo na prihod materiala.

Orodja imamo dovolj.

Polovica je že za nami.

Čakamo na drugo "rundo" materiala.

Malo počivamo.

Najmlajši počitka ne potrebujejo.

Počasi se vračamo.

… in še zadnja poravnava …

Turistično društvo Loška dolina in društvo EN-TRN v sodelovanju z občino Loška dolina in sponzorji organizirajo

naj...2008

Loška dolina lepa in urejana

najbolj urejena vas-naselje v letu 2008

Spoštovane prebivalke in prebivalci občine Loška dolina.

Tudi v letošnjem letu vas vabimo, da uredimo naše vasi, naselja, okolico, nasadimo rože, obrežemo živo mejo, pokosimo trate, poberemo smeti in izpraznimo smetnjake ter k sodelovanju povabimo tudi sosede, prijatelje, znance – skratka uredimo svoj kraj tako, da se bomo v njem prijetno počutili mi in naši obiskovalci.

Z dosedanjimi skupnimi prizadevanji smo v treh letih dosegli zavidljive rezultate. Posebej smo ponosni na dejstvo, da se vse več prebivalcev Loške doline zaveda pomena urejenega bivalnega okolja, urejenih vaških in javnih površin ter nenazadnje podobe in urejenosti Loške doline in Babnega Polja kot celote.

Ocenjevanje je tudi letos potekalo v začetku meseca junija. Strokovna komisija je tako kot leta doslej ocenila urejenost posamezne vasi, individualne hiše oz. kmetije in na osnovi rezultatov izbrala zmagovalce v posamezni kategoriji za leto 2008.

Priznanja in nagrade najboljšim bo podelil župan občine Loška dolina na tradicionalni prireditvi »V deželi ostrnic 2008«.

Organizacijski odbor akcije

Borut Kraševec

Janez Zabukovec (1868–1946)

140-letnica rojstva

Duhovnik, vzgojitelj, vzgojni pisatelj in zgodovinar Janez Zabukovec je bil rojen 14. maja 1868 v Ložu, v predmestju št. 9 na Podgradarjevi kmetiji, očetu Valentinu in materi Mariji rojeni Konc. V ljudsko šolo je hodil v Stari trg. Šolanje je nadaljeval v Ljubljani, kjer je obiskoval klasično gimnazijo in zatem bogoslovje. Leta 1891 ga je takratni ljubljanski knezoškof Jakob Missia posvetil v duhovnika.

Svojo duhovniško pot je začel kot kaplan v Metliki, kjer je med ljudmi zbiral ljudske pesmi. Nato je kratek čas služboval v Sv. Križu pri Kostanjevici (danes se imenuje Podbočje), od tam pa je 21. septembra 1894 odšel v Slavino pri Št. Petru na Krasu (danes Pivki), kjer je po dveh letih zaradi bolehnosti zaprosil za drugo službo. Premeščen je bil v Podbrezje, kjer je ostal do leta 1897, potem pa v Zgornjem Tuhinju prevzel službo župnika. Tu je napisal knjigo Pouk zaročencem in zakonskim, ki jo je leta 1902 izdala Katoliška bukvarna v Ljubljani, nato pa njeno drugo dopolnjeno izdajo še leta 1907, ko je bil v času gradnje bohinjske železnice in železniškega predora skozi Karavanke župnik na Jesenicah. To je bilo obdobje, ko je več kot deset tisoč delavcev različnih narodnosti in veroizpovedi močno poseglo v vsakdanje življenje in navade Jeseničanov.

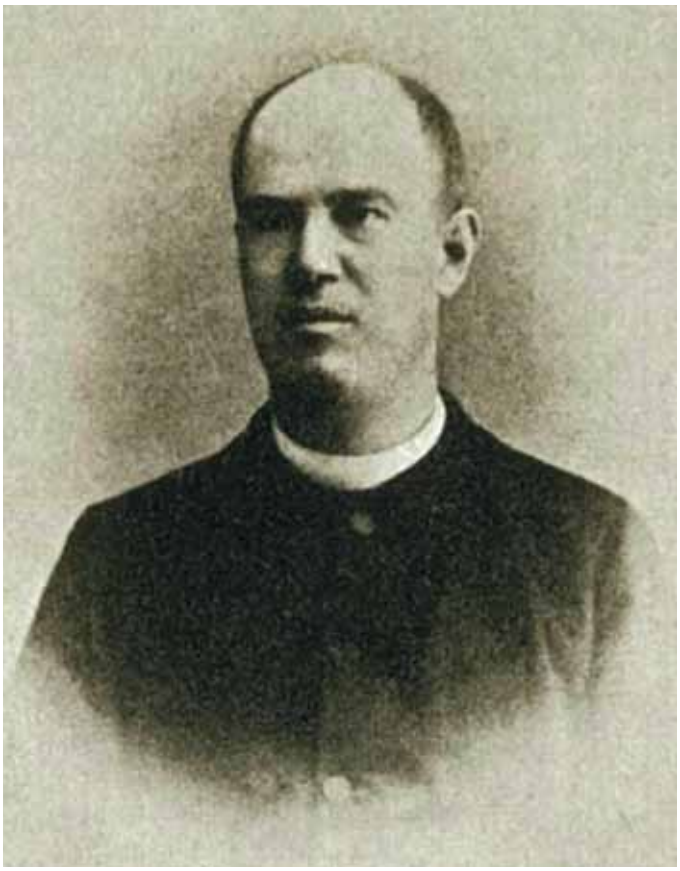

Janez Zabukovec

V takratni reviji Dom in svet je ob prvi izdaji omenjene knjige med drugim zapisano: *»Nedavno je izšel v slovenskem prevodu Hölerjev »Katekizem o zakonu«. Tu pa imamo prav prisrčen in poljuden »pouk«. Gospod pisatelj nam v »Predgovoru« razjasnjuje, kaj ga je nagnilo, da je spisal knjigo: »Že nad deset let se Slovenci selijo v Ameriko in na Nemško. Tam tudi sklepajo zakone. Marsikateri mladenič pokliče dekle iz domovine, da gre za njim na tuje in se potem tam vzameta; mnogo deklet pa gre na slepo srečo v tujino, ker upa tam preje dobiti moža kakor doma. Velikrat me je že bolelo srce pri mislih, kako se sklepajo taki zakoni, kako slabo podučeni sprejmejo mnogi nase težavne dolžnosti zakonskega stanu. Pač so v nekaterih krajih v Ameriki slovenski duhovniki, in tam se ženini in neveste morejo podučiti v domačem jeziku; a so tudi Slovenci po mnogih krajih v Ameriki, kjer ni slovenskega duhovnika, tujega jezika pa ne razumejo nič ali premalo, da bi se mogli zadostno podučiti o dolžnostih zakonskega stanu. Na Nemške je pa še slabše. Tam ni slovenskih duhovnikov, ženin se še za silo lomi nekaj nemških besedi, neveste pa navadno ne znajo niti besedice nemško govoriti. Kako naj se zadostno poduče o težavnih, odgovornosti polnih dolžnostih, ki jih nalaga zakonski stan? Kakšni bodo taki zakoni, kakšne take družine?«*

To premišljevanje je nagnilo pisatelja, da je izdal vsega priporočila vredno delce. B«

Ob drugi izdaji pa je v predgovoru zapisal:

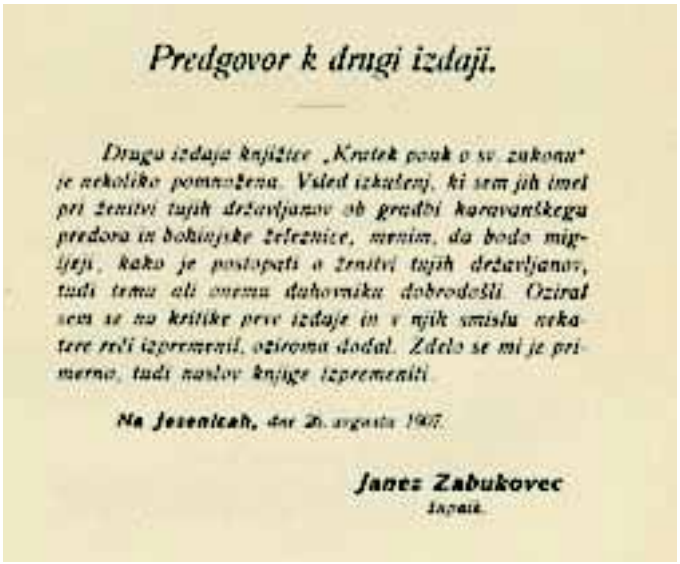

Predgovor k drugi izdaji.

Drugo izdajo knjižice „Kratek pouk o sv. zakonu" je nekoliko pomnožena. Vsled izkušenj, ki sem jih imel pri ženitvi tujih državljanov ob gradbi karavanškega predora in bohinjske železnice, mnenim, da bodo mi-gljeji, kako je postopati o ženitvi tujih državljanov, tudi tema ali onema duhovnika dobrodošli. Oziral sem se na kritike prve izdaje in v njih smislu nekatere reči izpremenil, oziroma dodal. Zdelo se mi je primerno, tudi naslov knjige izpremeniti.

Na Jesenicah, dne 20. avgusta 1907.

Janez Zabukovec
župnik.

Po šestih letih napornega obdobja na Jesenicah je šel leta 1909 za župnika v Križe, kjer je bil zelo priljubljen. Njegova zadnja župnija je bila od leta 1927 Komenda, kjer je kot povsod pustil svoj pečat. Tudi tam je vestno opravljal delo župnika in se izkazal tudi na gospodarskem področju. Ob vsem tem je preučeval še zgodovino komendske župnije in skrbel za zapuščino in knjižnico Petra Pavla Glavarja ter o njem pisal biografijo, ki pa jo žal ni dokončal. Med drugo svetovno vojno je v pregnanstvu delil usodo še z drugimi gorenjskimi duhovniki in izobraženci. Ob koncu vojne se je vrnil nazaj v župnijo, kjer je bil, čeprav bolehen in utrujen, aktiven vse do zadnjega dne, ko je v starosti oseminsedemdeset let, 24. aprila 1946 umrl.

Pomembno delo Janeza Zabukovca je zgodovina župnije Slavina. Knjigo je izdal leta 1910, štirinajst let po tem, ko je kot kaplan odšel iz te župnije. V času kaplanovanja v Slavini ga je prevzelo dejstvo, da je to ena najstarejših župnij na Kranjskem, ki je zgodovinsko zelo zanimiva. Kot je zapisal v predgovoru tega dela, mu »njena starost in pa velikanski kupi laških, latinskih in nemških listin v župnijskem arhivu niso dali miru, da ne bi vse prebrskal in prebral.« Odločil se je da bo o Slavini napisal knjigo, saj, kot je med drugim zapisal v njenem predgovoru, je to, kar je našel« /…/ o Slavini v domačem in drugih arhivih, vredno, da se ohrani in obvaruje pred uničenjem.«

Slavenci Janeza Zabukovca in njegovo delo spoštujejo in cenijo. Pred nekaj leti so v Kulturnem društvu Slavina ob izidu ponatisa knjige »Slavina« in ob desetletnici svojega delovanja pripravili razstavo o njegovem življenju in delu.

viri:

- *Janez Kebe, Loška dolina z Babnim Poljem, Ljubljana 1996*
- *http://users.volja.net/slavina/zabukovec/ (2007)*
- *Janez Zabukovec, Slavina, Ljubljana 1910*
- *Janez Zabukovec, Pouk Zaročencem in zakonskim, Ljubljana 1907*
- *Dom in svet, 1902, 9, str. 566*

Milena Ožbolt

Srečanje folklornih skupin ter godcev in pevcev ljudskih viž na Blokah

Bilo je v nedeljo, 20. aprila, pod noč, ko se je v Novi vasi na Blokah odvijalo reginalno srečanje notranjskih folklornih skupin ter godcev in pevcev ljudskih viž.

V večnamenski dvorani OŠ Toneta Šraja Aljoše so najprej zaplesale odrasle folklorne skupine iz Rakeka, Hotedršice, Ligojne in Borovnice in še mlajša skupina, z imenom Cepci iz Ligojne. Polno dvorano gledalcev in poslušalcev so dobro ogreli stari plesi, ki so jih izvajali: drobljanc, štajeriš, mizulin, špic polka, hitra galop polka, šouštarska, konjski ples, krajc polka in zibenšrit. Plesi so bili zloženi v splete z naslovi Srečanje pod vaško lipo, Bog živi mladoporočenca, Od setve do žetve in Likof, plesalo pa se je tudi prekmurski splet, sestavljen iz plesov goriški valček, sotiš, gospod – gospa, pajeriš, ziben šrit in mrzulin. Lahko rečemo, da so folklorne skupine zelo slikovito predstavile del slovenske plesne dediščine, občinstvo pa jih je tudi temu primerno toplo sprejelo in nagradilo z odobravanjem.

Po kratkem odmoru so prišli na oder godci in pevci, ki so pripotovali z Medvedjega Brda, Logatca, Idrije, Borovnice in Blok, skupaj dvajseterica, od tega trije godci na diatonično harmoniko, dva pevska dueta, fantovska pojoča dvanajsterica in ena pevka solistka.

Začel je Duo Mir – pevki Irena in Milena – ki sta »po starem« odlično zapeli Lan sem plela majaron, Kod s' pa hodu in Doli v kraju, potem pa sta harmonikar Franc Jeraj in pevka Ivanka Urbas pela in igrala Živela je ena deklica, Stari valček, Pod lipico zeleno, Venček narodnih in Sem vprašal mamico. Albin Slabe, ki iz Idrije hodi v Hotedršico na vaje folklorne skupine in, odkar je v pokoju, spet več igra na harmoniko, je prav tako prispeval lep venček narodnih napevov, Andrej Jereb pa je madenič, ki se je od starega godca iz svoje vasi naučil treh ljudskih viž in jih predstavil tudi poslušalcem na Blokah. Fantje z vasi so fantje iz KUD Borovnica, ki z veseljem in ljubeznijo gojilo ljudsko petje že nekaj let, v Novi vasi pa so zapeli Dekle je na pragu stala, Fantje se zbirajo in Tam za turškim gričem ...

Nazadnje sta nastopila domačina – kdo drug kot Petračeva ata in mama, ki z občudovanja vredno predanostjo prepevata svoje stare pesmi in jih prenašata na svoje otroke, vnuke in vse druge, ki si to želijo, na enak način, kakor sta tudi sama prejela in kakor se je to delalo od »pamtiveka«. Tokrat sta izbrala pesmi o Adamu, o dragonarjih in Radetzkem, o furmanih in o starih časih in tako še enkrat prispevala vzpodbuden delež k ohranjanju našega lepega ljudskega petja. Zato ni presenečal gromek aplavz hvaležnosti, ko jima je ob koncu prireditve vodja cerkniške izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS ga. Jožica Mlinar izročila Zlato Maroltovo značko kot priznanje za njuno delo pri ohranjanju slovenske kulturne dediščine.

Tako se je vsaj uradni del prireditve s številno udeležbo (prišlo je skupaj skoraj sto plesalcev, godcev in pevcev) zaključila. Ne več pred očmi javnosti pa so se vodje oziroma mentorji folklornih skupin še pogovorili s strokovnimi svetovalci, nazadnje pa so vsi skupaj povečerjali in poklepetali Pri Miklavčiču ter se razšli dobre volje, kot se spodobi.

Čeprav je bilo to srečanje notranjskih folkloristov, pevcev iz godcev, iz njenega najjužnejšega dela – Loške doline – ni bilo predstavnikov, če odmislimo peščico poslušalk in poslušalcev. Prepričana pa sem, da to ne pomeni, da v Loški dolini nihče več ne poje, gode in pleše po starem, le malce zaspani smo najbrž še. Gotovo se bo tudi pri nas našel kdo, ki bo imel voljo, da bo te ljudi poiskal in opogumil k javnemu nastopu.

VINO RESNICE

Pridite prijatelji moji
k meni za mizo sedet
imam dobro vino
jaz vem kako hudo
je žejo trpet.

Pridite prijatelji moji
k meni na klepet
da si izmenjamo besede
da si povemo kakšen hec.

Pridite prijatelji k meni
veselimo se srečnih dni
v vinu je resnica
usodo si pišemo sami.

Pridite prijatelji moji
mi vino pretakajte
jutri bomo odpotovali
šli ga pit na oni svet.

Se bo spominjal nas mladi rod
nas starčkov vseh
pil bo novo vino
praznil nam bo klet.

Požirek vina srce poživi,
liter, dva ga umori.

Vinko Kraševec

MOJEMU MLADEMU PESNIKU

Ko je razočaranje, grenkoba
in žalost tako velika,
da ne joka, ampak poje,
nastajajo najlepše pesmi moje.

Ko je navdušenje, sreča
in veselje tako veliko,
da se ne smeje, ampak poje,
nastajajo najlepše pesmi moje.

Če bi Te z njimi mogla obuditi
in nazaj priklicati,
bi pesnila do moje večnosti,
da vrnila bi se v čase najine prelesnosti.

Sanda Turšič

© Alenka Veber

Božja pota

Frank Troha – Rihtarjev

Fotografija Trohove rojstne hiše v Babnem Polju je bila objavljena v Slovensko-amerikanskem koledarju leta 1934, str. 35

Številne cerkvice po raznih gorah in bregovih v naših slovenskih krajih so nam ostale kot spomin na naše prednike iz davnih časov. Čudimo se početju in vztrajnosti naših pradedov, ki so zgradili z veliko muko in na primitiven način svoja »božja pota«, katera so se ohranila do sedanjega časa. Zakaj so gradili in postavljali cerkve na strmih vrhuncih, si lahko razlagamo na dva načina: čim na višji gori je stala cerkev, toliko bližje so bili Bogu, in molitev je mogla biti vsekakor prej uslišana. Romanje na strme bregove, je bilo pa tudi pravi križev pot in pokora za storjene grehe.

Koliko uspeha so imeli z romanjem na razna božja pota v davnih dneh, mi ni znano. Vseeno je moralo imeti nekaj dobrih posledic, kajti sicer ne bi ostalo romanje do današnjih dni.

Je pa tudi resnica, da se romanje v sedanjih časih vrši popolnoma iz drugih namenov, nego se je v preteklih, davnih časih, ko so razsajale vsakovrstne kužne bolezni, slaba vremena, povodenj, suša, lakota in druge nezgode. Tedaj se je narod oprijemal zadnje bilke ter se podajal in romal na božja pota, kjer si je skušal izprositi pomoč od Boga.

V današnjih dneh se le malokdaj vrši romanje v slične namene, pač so pa postala nekdanja božja pota vernih kristjanov letovišča, katerih se narod z večjo vnemo poslužuje, kot se jih je nekdaj. Romanj še ne bo konec, kajti narod ima kolikortoliko koristi in vsak se počuti srečnega, ki si more privoščiti izlet na oddaljeno božjo pot, kjer se mu odpre novi svet, vidi neznane kraje in pride v dotik s tujimi ljudmi.

Na božja pota prinesejo krošnjarji različno blago. Sklepajo se vsakovrstne kupčije, ter se čestokrat marsikdo sestane s svojim starim prijateljem ali pa dobi novega prijatelja. Večkrat si na božji poti poišče mladenič izvoljenko, katera postane zakonska družica. Te in še nešteto drugih ugodnosti nam nudijo božja pota, torej je samo po sebi razumljivo, da si skoro vsak želi obiskati to ali ono božjo pot.

Najbolj znana so nam tri božja pota: Trsat, Brezje in Bled. To so prava letovišča. Narod jih dnevno obiskuje, zlasti poleti. Mogel bi trditi, da ga ni Slovenca, ki si ne bi želel vsaj enkrat obiskati omenjena tri božja pota.

Ali si moremo kaj lepšega predstavljati, kot v lepem poletnem dnevu podati se na romantično Gorenjsko, ustaviti se na prijaznem visokem kraju na Brezjah in obiskati cerkev Matere božje, v kateri je že na tisoče ljudi iskalo in prosilo pomoči.

Veličasten pogled na Triglav. Z Brezij z avtom na svetovno znani krasni Bled. Vožnja s čolnom na mali otoček. Opazovati odtam bližnje vrhove in starodavni grad ter končno pozvoniti z zvončkom želja. Kdo si ne bi vsaj enkrat želel vsega tega?

Nadaljna znamenitost je tudi Trsat. Kmetski ljudi po raznih vaseh, ki niso bili še nikoli v tujini, se z nestrpno željo podajo na Trsat, kajti na Trsatu se jim odpre pred očmi povsem nekaj novega. Kdor ni še videl morja, ima tedaj krasen razgled na morsko gladino. Vsepovsod naravne krasote in starodavne zanimivosti.

Nadaljna božja pota so v bližini mojega rojstnega kraja in okolice, katerih se vaško prebivalstvo kolikortolko poslužuje kot resničnega romanja. Tega ali onega tare nadloga, pa se zaobljubi na eno izmed božjih poti, kjer se bo zahvalil Bogu ali kakemu svetniku za pomoč. Večina se pa po raznih božjih poteh vrše letni shodi, in tedaj jih ljudstvo poseča v polnem številu.

Severno od moje rojstne vasice je nekaj ur hoda znana Nova Štifta. Tam se ob vsakem shodu zberejo številni romarji iz okoliških krajev. Nekateri pa pridejo tudi od daleč in izpolnijo svoje zaobljube.

Pri Novi Štifti so tudi takozvane »svete štenge«, po katerih se romarji kleče plazijo v namenu, da bo prošnja prej uslišana ali zahvala za božjo pomoč bolj izkazana. Na vsaki stopnici je vdelana sveta podobica, in romarji jih poljubujejo. Meni se ne zdi umestno poljubovati nekaj, preko česar se plazijo in hodijo številni posetniki in raztresajo vsakovrstne bolezenske kali.

Kleče se pa poslužujejo »svetih štenga« le navzgor. Da bi šel kateri izmed romarjev kleče tudi navzdol, tega nisem še čul.

Dobro znana Križna gora nad Ložem je starodavna božja pot, od koder se nudi krasen razgled po vsej okolici. Opisovati Križno goro nimam namena, ker je že večini Slovencem znana, bodisi iz lastnega poseta, bodisi iz razgovora. Hočem pa omeniti smešno zgodbico, ki se je pred leti pripetila na Križni gori. Ko sem bil še deček, mi jo je pravila moja teta.

V neki vasi v Loški dolini, so bili zbrani v vaški krčmi razni pivci. Baš ko so se pravdali glede neke stvari, stopi v sobo vedno vesel Martin. Njegovi žepi so bili večinoma brez cvenka, ker je pa več kot preveč rad pogledal v kozarec, je hotel priti na zvit način k zaželenemu požirku. Njegovi zviti načrti so se mu že večkrat posrečili.

Ko vstopi med pivce, tebi nič meni nič, zavpije na glas, da so ga mogli vsi slišati:

»Ves svet se bo kmalu na glavo postavil!«

»Kaj pa je Martinček?« ga eden izmed pivcev vpraša.

»Jutri bo na Križni gori shod, to že sami veste, ne veste pa najbrž, da bodo tam ljudje v kožuhih oblečeni.«

»Ti si neumen, Martin! Kje bodo ljudje o svetemu Jakobu hodili v kožuhih?«

»No, saj sem rekel, da mi ne boste verjeli, toda jaz vem, da bodo, pa če se vsi na glavo postavite. Pri volji sem staviti za par štefanov vina, da bodo jutri ljudje v kožuhih na Križni gori.«

Nato se pa sam krčmar oglasi in reče Martinu:

»Nič ti ni treba staviti, ker tudi denarja nimaš, da bi ga položil za stavo. Toda jutri večer dobiš deset litrov vina, ako bom jutri opazil kakega človeka v kožuhu na Križni gori.«

»Potrjeno,« mu odgovori Martin, »sedaj mi pa prinesi pol litra, toliko imam pa še, da ti ga lahko takoj plačam.«

»Tembolje,« se odreže krčmar in odhiti po naročeno vino.

Drugi dan se je krčmar odpeljal na Križno goro. Bil je toliko premožen, da mu ni bilo treba iti peš, zato se je odpeljal v kočiji z mehkimi sedeži. Ko je dospel pred cerkev svetega križa, je bilo že zbranih nešteto romarjev. Nasmehnil se je, ko se je spomnil Martinovih besed, da bodo romarji v kožuhih, pa ni še nobenega videl med navzočimi. Ko se je podal k stojni-

cam in opazoval različno blago krošnjarjev, naenkrat ostrmi. V velikem ovčjem kožuhu opazi samega Martina, kateremu je obljubil deset litrov vina. Med romarji nastane krohot in smeh. Vse je namreč opazovalo prikazen v kožuhu.
Nekdo se oglasi in reče:
»Zmešalo se je revežu, odpravite ga vstran.«
Krčmar, ki je dobro slišal tisto pripombo, pa odvrne:
»Ni se mu zmešalo, se bo prej meni kot njemu.«
Nato je nekaterim razložil in povedal kako zadeva obstoji.
Martin se ni nič oziral na poglede romarjev in njihov krohot. Kar neovirano je hodil sem in tja, dokler ni uzrl krčmarja. Z nasmehom na ustih je šel proti njemu, mu ponudil roko in ga vprašal, ako vidi koga v kožuhu.
»Da bi te para,« se odreže krčmar, »zvita buča si, ti povem. Pa vse eno rečem, deset litrov vina je vreden tvoj cirkus, kajti pošteno sem se nasmejal, z menoj vred tudi več drugih.«
Martin pa reče, da so ga čuli vsi navzoči:
»Malo nerodno je bilo, pa za deset litrov vina se vseeno izplača.«
Nato se je odstranil in se iznebil neprijetnega kožuha. Zvečer istega dne je pa pri krčmarju prepeval veselega obraza in pil sladko vince, za katero mu ni bilo treba plačati.
Bolj oddaljena iz naše vasi je Planinska gora. Tudi te božje poti se poslužujejo romarji iz naših krajev, pa ne v velikem številu. Temu je pa to krivo, ker je v bližini dovolj drugih, ki niso nič manj zanimive od Planinske gore.
K Svetemu Andreju na Poljanah nad Loško dolino smo večinoma hodili prosit dežja. Koliko nam je pomagalo, mi ni še do danes znano.
Nekoč sem opazil poleg strme poti, ki vodi k sv. Andreju, na nekemu kamnu obris podoben bosi človeški nogi. Star očanec mi je povedal, da on že dolgo časa ve za tisto znamenje in rekel, da je od samega sv. Andreja. Zgodilo se je bilo nekako takole:

Malo cerkvico so hoteli zgraditi nekje v nižini, pa jim je neka nevidna sila delala silne neprilike, da nikakor niso mogli navoziti potrebnega materiala. Potem je pa neki vpliven človek dopovedal vernemu ljudstvu, da sv. Andrej ne želi, da bi tam stala cerkvica. Pokazal jim je strmi breg, češ, tam gori si želi cerkvico omenjeni svetnik.
Ljudje so res opustili prvotni namen ter so sledili nasvetu, in res vse je šlo gladko naprej. Ko so pa peljali ne prevelik zvon s kravjo vprego po strmi poti, se je pa ondi ustavilo, kjer se menda še dandanes vidi obris bose noge. Ljudje in krave, vse je napelo svoje moči, a naprej ni hotelo iti.
Tedaj se pa nekdo oglasi s prosečim glasom: »Sv. Andrej, pomagaj nam, to vse je tebi v čast!«
Prošnja je bila takoj uslišana in voz s kravjo vprego je z lahkoto zdrčal navkreber, kajti sam sv. Andrej je pomagal poriniti. Obris bose noge je ostal. Svetnik je s tem znamenjem pojasnil vernim ljudem, da je slišal prošnjo.

Tako sem čul praviti starega očanca, ki je vedel več stvari povedati iz davnih dni.
Nadaljna božja pot je sv. Anton Puščavnik na Babni polici. Tisto ni navadna božja pot, kajti pri sv. Antonu je pravi shod samo enkrat in to je na njegov god. Kolikor mi je znano, je sv. Anton Puščavnik velik pomočnik pri živini. Direktno nikomur ne pomaga, in treba se je v molitvi k njemu obrniti. Kadar je shod na Babni polici, je treba prinesti že določeno svinjsko suho kračo in jo položiti v poleg cerkvice postavljeno posodo.
Ta starodavni običaj se je ohranil še do današnjih dni. Menda ga ni romarja, ki ne bi prinesel prekajene svinjske krače in jo daroval sv. Antonu. Krač se nabere lepo število. Po cerkvenem opravilu jih prodajo na dražbi in denar gre v cerkvene namene.
Pa še nekdo drugo svrho ima romanje k sv. Antonu. Okoli cerkvice je dosti sadnega drevja, in govorica se širi od ust do ust: »Ako se fant ali dekle zaleti z glavo v eno izmed dreves in se pošteno trkne z glavo ob deblo, da se tisto leto prav zagotovo oženi ali omoži!«
Ne vem, če se kateri v resnici posluži tiste ugodnosti ali ne; opazil nisem še nikoli. Najbrž se to vrši, ko ni nobenega opazovalca v bližini.
Slična božja pot je Žalostni hrib nad Prezidom. Na Žalostnem hribu je mala cerkvica žalostne Matere božje, okoli cerkvice je pa lep ravan in širok prostor. Ko se vrše shodi v poletnih dneh, pride od blizu in od daleč mnogo romarjev, takisto tudi mnogo krošnjarjev. Večkrat se tudi opazi vrtiljak, katerega se mladina dosti bolj poslužuje nego cerkvice. Stari ljudje pripovedujejo, da se je bila nekoč prikazala mati božja pastirjem, in raditega je pozneje nastala božja pot.
Čudno je, da je cerkvica vedno v slabem stanju, čeprav ji nanosijo romarji dosti denarja. Najbrž je od leta do leta oskrbništvo v nepravih rokah. Na Žalostni hrib hodijo prosit za lepo vreme. Če kaj pomaga, ne vem.
Še ena božja pot je, katero hočem po skromnosti opisati, katera je pa prava posebnost. To je Sv. Gora pri Gerovem, katera ni Slovencem tako znana, kot druge božje poti. Sv. Gora je starodavna zanimivost, ker je letovišče in božja pot obenem. Romarji pridejo gori iz vsakovrstnih namenov.
Radi prebiramo poročila o drugih narodih, kake šege in navade imajo, in se smejemo njih početju. Prav radi pa pozabimo, da so tudi med nami stari običaji in vsakovrstne navade, katerim bi se tudi drugi narodi posmehovali. Nekaj takega se vrši na Sv. Gori. Navada izvira še iz srednjega veka.
Romanja na Sv. Goro se večinoma poslužujejo Primorci iz okolice Reke in Primorja. Sv. Gora ima zanje posebno privlačnost, kajti sicer ne bi hodili v tako oddaljeni kraj, ker imajo v bližini romantično in znamenito božjo pot, Trsat.
Romarji iz Primorja se ne zaobljubljajo, da bodo posetili Sv. Goro in opravili tam molitvene obrede, pač pa obljubljajo, da bodo plesali »jedan tanac na čast Majci božji«.
Primorski romarji pridejo peš. Potrebno jed in obleko prinesejo v nahrbtnih koših, in na Sv. Gori ostanejo po nekaj dni. V bližini cerkve so postavljena posebna kamenita ognjišča, kjer si romarji kuhajo kavo, čaj in drugo potrebno jed. Po cerkvenih obredih, se spravijo na pripravljen pod, in ples se začne, da mu ni para.
Večkrat se je že dogodilo, ko je vneta romarica omagala od prenapornega plesa in se zgrudila, da so jo morali odnesti vstran. Toda ni se dala ugnati, kajti šlo je za čast Majki božji. Kakor hitro se je zavedla, se je zopet podala nazaj na pod, in tancanje se je ponovilo.
Ko drugi romarji opazujejo ples primorskih romarjev, še nje omami melodija godbe, in tako marsikateri mlad par pozabi, da je prišel na božjo pot, in hajd na plesišče. Mladina se rada udeleži romanja na Sv. Goro, kajti tam se ji nudi dosti veselja in razvedrila.
Nekoč mi je pravil star romar, kako se je duhovnik pošalil s primorskimi plesočimi romarji. Ko so prenehali plesati, je sam stopil na pod in jim rekel:
»Vi ljudi sve prebrzo tancate: šopi-šopi-šopi-šopi! Bog in sv. Margareta tancaju ljepo i polagoma.«
In pokazal jim je valček. Romarji so pa odgovorili, da znajo tudi tako, samo brzo plesanje da je bolj dopadljivo Majki božji. Nazadnje so pa zaplesali valček, kakor ga jim je bil veseli župnik pokazal.
Najbolj zanimivo je pa, ko se primorski romarji odpravljajo domov. Ko imajo že koše na hrbtih, se še enkrat odpravijo na pod in se kar s koši na hrbtih še nekajkrat zavrtijo vsi veseli in zadovoljni, da so opravili dobro delo.
Kakor je razvidno, so starodavna božja pota skoro istotako obiskovana, kakor so bila pred leti. V narodu je ostalo nekaj od prednikov, in to čuva kot svetinjo. Tolmači si pa po svoje, in vsak se poda na božjo pot iz enega ali drugega razloga. Sleherni ima svojo korist oziroma zadoščenje, kar popolnoma ustreza namenu.

Jezik pričujoče Trohove pripovedi je ostal zvest prvi objavi. (Op. A. V.)
Objavljeno v: Slovensko-Amerikanski koledar 1932, Izdalo in založilo uredništvo »Glas naroda«, Letnik XXXVI, str. 20–25).

Trohovo publicistično dejavnost lahko uvrstimo med spominska, memoarska in avtobiografska pričevanja slovenskih izseljencev v ZDA, ki v književnosti le-teh zavzemajo povsem svojstveno mesto. Gre predvsem za prozo, ki ima svoj začetek, doživi vrhunec in nato upada – tako kot je omenjene faze doživljalo tudi izseljenstvo sámo. Kar pa za Trohovo pričevanje ne bi mogli v celoti reči, saj je njegovo ustvarjanje razpeto med leti 1925–1964.
Njegova proza je nastajala v težkih življenjskih okoliščinah. V svojih zapisih je Troha želel ohraniti predvsem spomin na rodno vas Babno Polje s širšo Notranjsko.
V 90. letih 20. stoletja se je v humanistiki zgodil velik preobrat, ki je nastal prav s priznavanjem vrednosti zgodb ljudi, ki niso ne slavni ne bogati ne družbeno priznani.
Tako lahko danes Trohovo avtobiografsko gradivo uvrstimo med pomembne vidike pri raziskovanju izseljenstva in nenazadnje načina življenja v Babnem Polju konec 19. in v začetku 20. stoletja. Njegovi zapisi ne ostajajo samo na lokalni ravni, temveč sežejo še dalj.

Izlet v Guliverjevo deželo

Metuljčki iz vrtca Polhek smo se skupaj s starši v soboto 17. 5. 2008 odpeljali na enodnevni izlet v Guliverjevo deželo. Tako za starše kot za otroke je bila pot neznana. Vožnja z avtobusom je trajal dobri dve uri, vendar je hitro minila. Med potjo so otroci prepevali in se pogovarjali. Ko smo prišli na cilj, so otroci postali živahnejši in neučakani. Polni pričakovanj smo odšli v park, kjer nas je čakalo polno zanimivega.
V letošnjem letu so bili v ospredju dinozavri, ki so nas pozdravili ob vstopu v park. Zabaval nas je klovn s svojimi vragolijami, navdušili so nas morski levi, uživali smo v vožnji z avtomobili, traktorji, vlakci in se igrali na različnih igralih. Še posebej pa nas je pritegnila vožnja z lesenimi čolni, kjer smo bili pošteno mokri. V središču parka je stal tudi akvarij z različnimi vrstami pisanih rib, želvami in tudi morskimi psi.
Polni doživetij in močno utrujeni smo se v popoldanskih urah odpravili proti domu. Bilo je lepo in prepričani smo, da se bomo še kdaj vrnili.

Metuljčki, 4–5 let
Irena, Zlata, Mirjam

Vožnja s čolnom

arhiv: Irena Plos

arhiv: Irena Plos

Akvarij

Gasilska vaja

Meseca maja smo na podružnični šoli Iga vas izvedli evakuacijsko vajo. Ob deseti uri je »zagorelo« v kuhinji. Učenci šole in otroci vrtca skupaj z učiteljicami, vzgojiteljicami in kuharico smo se po navodilu umaknili na šolsko igrišče. Gasilci PGD Iga vas so bili hitro pri nas. Kmalu so se jim pridružili še gasilci Kovinoplastike Lož. Po končani vaji smo se odpravili v Gasilski dom Iga vas. Tu so nam prijazni gasilci predstavili njihovo opremo, pripomočke in vozila. Pokazali so tudi, kako se da uspešno pogasiti požar. Po končani predstavitvi so otroci uživali v kratki vožnji z gasilskimi vozili. Otroci so bili veseli in navdušeni, veliko so se naučili, zato hvala vsem gasilcem, ki so ta dan preživeli z nami.

Gasilska vaja

Gasilska oprema

Gasilska fotografija

tekst in fotografija: Anita Bajec

Srečanje s skavti

Učenci in mentorici krožka Rdečega križa smo imeli v torek, 8. 4. 2008, srečanje s skavti Steg Loška dolina.
Najprej smo predstavili delo v krožku. Poročali smo o naših dejavnostih, ciljih in željah. Nato smo predali besedo skavtom. Na preprost način so nam predstavili svoje delo. Bili smo presenečeni, saj so njihove dejavnosti zelo mamljive. Po uvodnem razgovoru smo se lotili dela v delavnicah. Naučili smo se, kako se naredi ovojnica za pismo. Bili smo še kar spretni. Več časa smo porabili za izdelavo obeska iz vrvi.
Srečanje je bilo zelo zanimivo in pestro. Želimo si, da bi bila naša srečanja tradicionalna.
Še enkrat zahvala skavtom za prijetno druženje.

tekst in fotografije: Slavica Brus

»Red je vedno pas pripet«

Projekt Pasavček

Letos smo se na podružnični šoli Iga vas odločili za sodelovanje v mednarodnem projektu Pasavček, ki ga vodi Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.
Želela sem se bolj podrobno seznaniti s cilji in potekom aktivnosti. Udeležila sem se seminarja na Brdu pri Kranju, ki je bil odlično organiziran. Na samem seminarju sem izvedela vse potrebno za delo z otroki v projektu. Še posebej sem z zanimanjem sledila strokovnjakom, ki so nam predstavili psihološke značilnosti predšolskega in šolskega otroka v prometu, zelo zanimive so bile vsebine iz prometne varnosti in demonstracija pripenjanja na varnostne sedeže. Poleg naštetega pa smo učitelji dobili veliko informacij tudi v priloženem študijskem gradivu.

Potek projektnega dela

Z delom smo pričeli, ko sem na roditeljskem sestanku starše prvošolcev seznanila s cilji projekta Pasavček. Povedala sem jim, da sem se udeležila izobraževanja, in kako lahko kot starši vplivamo na to, da bo naš otrok varnejši kot udeleženec v prometu – še predvsem kot sopotnik v avtu.
Šele po srečanju s starši smo prešli na delo v razredu.

Izvedba projekta v razredu

Po jutranjem pozdravu smo se z učenci pogovarjali, kako so prišli v šolo. V pripravljeno preglednico sem s sličicami označila, kdo je prišel peš, z avtom, z avtobusom.
Učenci, ki so se v avtu pripeljali pripeti, so dobili za nagrado sliko Pasavčka, ki so jo nalepili v preglednico. Bili so vidno navdušeni.
Sledil je pogovor o vrstah varnostnih sedežev in o pomenu pripenjanja z varnostnimi pasovi.

Pripenjanje z varnostnim pasom je bilo zabavno

Ogledali smo si vrste sedežev v slikovnem gradivu. V nadaljevanju pouka smo barvali pobarvanke Pasavčka, risali Pasavčka, peli pesmice o prometu.
Beleženje v tabelo smo zatem nadaljevali še približno dva tedna. Videokaseto **Švigove dogodivščine** smo si sposodili na sosednji šoli. Sproti smo jo komentirali.

Posebno doživetje je bilo za otroke **srečanje s policistko** gospo Lidijo Jurkovič, ki nam je pripeljala sedež, na katerega so se pripeli najprej z njeno pomočjo, zatem pa še sami. Srečanje smo popestrili tudi z vprašanji otrok. Posebno zanimivo se jim je zdelo, ko jim je policistka razložila, kako ob trku vozila pride do naletne teže.

Takole smo se srečali z gospo policistko v učilnici

Pomoč je vedno dobrodošla. Varnostni pas mora biti poravnan

V mesecu marcu so si učenci ogledali **igrico 113** Svetlane Makarovič. Isti dan se je na šolskem igrišču predstavila policija našega okoliša. S seboj so pripeljali šolane pse, prikazali primer sledenja, forenziki so otrokom pokazali, kako odkrijejo prstne odtise, zanimivo pa je bilo, ker so si učenci lahko ogledali tudi množico policijskih vozil.

Pomembno je, da se učenci zavedajo tega, da lahko sami veliko storijo za svojo varnost. Skozi celoten potek projekta smo poudarjali pomen uporabe varnostnega pasu in se veliko pogovarjali o prometu.
Na koncu projekta smo prejeli tudi kartončke, kamor smo s štampiljko Pasavčka označili, kdaj so se otroci z družino vozili v avtu pripeti.
Projekt se je v Sloveniji zaključil 11. aprila.

Leonida Zalar

V znamenju medkulturnega dialoga

Zaključni del bralne značke na predmetni stopnji OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu

V četrtek, 17. aprila 2008, smo skupaj z gostoma **Marjanom Marinškom in Piko Nogavičko** (novinarko Tanjo Postružnik) preživeli pestro kulturno dopoldne na zaključni prireditvi bralne značke na predmetni stopnji (od 5. do 9. razreda).
Kulturni dan je bil posvečen stoti obletnici rojstva znane švedske pisateljice **Astrid Lindgren** in je potekal tudi v znamenju **evropskega leta medkulturnega dialoga,** saj postaja Evropa iz leta v leto kulturno pestrejša.
Cilj na področju kulturnega ustvarjanja je dvojen:
- ohraniti in podpirati raznolikost ter
- pomagati, da postane dostopna tudi drugim.

S številnimi pozdravi iz različnih koncev sveta smo vsi skupaj vstopili v deželo branja in odkrivali jezikovno raznolikost kulturnih skupnosti Evropske unije.
Z deli švedske pisateljice so se učenci srečevali že od septembra 2007 v okviru pouka slovenščine, angleščine, likovne vzgoje, v sklopu bralne značke, dramskega krožka in pevskega zbora. Ob tej priložnosti so nastala različna likovna in literarna dela, zanimive projekcije, razstave in igre vlog. Pevci mladinskega pevskega zbora so se naučili kar nekaj njenih pesmi, med njimi tudi Emilovo pesem v švedščini.
Na zaključni prireditvi so se predstavili z zanimivim izborom različnih dejavnosti in nam osvetlili vpogled v življenje in delo pisateljice Astrid Lindgren ter gospoda Marjana Marinška.

Nekateri igralci dramskega krožka so skupaj s Piko Nogavičko in Marjanom Marinškom odigrali izvirno predstavo Zakaj je Pika šla v šolo.
Na ta dan smo namenili posebno pozornost učencem devetih razredov. 21 od 42-ih jih je zaključilo bralno značko. Vseh 21 pa je tudi zlatih bralcev. Ob tej priložnosti jim je gost Marjan Marinšek podelil zgibanke s priznanji za osemletno zvestobo bralni znački, učenci prvega razreda pa so jim izročili ročno izdelane cvetove.
Ob koncu šolskega leta bodo prejeli še knjižni darilni komplet, ki ga podarja **Društvo Bralna značka Slovenije.** Darilo sestavljata knjigi **Poletje na okenski polici** avtorice Irene Velikonja, in **Trubar.doc** (izbor iz del Primoža Trubarja ob njegovi 500-letnici rojstva).
V letošnjem letu je na **predmetni stopnji 101** učenec zaključil bralno značko. Število vseh bralcev bralne značke pa je **302** od 367-ih. Vsem bralcem čestitamo.
Upamo, da se bodo učenci v naslednjem letu še številčneje odzvali branju za bralno značko, kajti vemo, da je branje predpogoj uspešnega dela v šoli.
»Knjige razsvetljujejo; znanje razveseljuje« (Chakrabhand Posayakrit – naslov poslanice ob mednarodnem dnevu knjig za otroke 2008)

ZLATI BRALCI 2007/08

9. a

1.	HITI, Tadej
2.	KLANČAR, Maruša
3.	KOMIDAR, Mitja
4.	KOVAČ, Luka
5.	KRAŠEVEC, Klemen
6.	MLAKAR, Karin
7.	STARC, Nina
8.	STARC, Tina
9.	ŠUŠNJAR, Jana
10.	VASILJEVIĆ, Dražen
11.	ŽAGAR, Jan

9. b

1.	BAJEC, Nino
2.	BAVEC, Luka
3.	JOZELJ, Urban
4.	KOVAČ, Ana
5.	LOKNAR, Martina
6.	PETELIN, Erik
7.	PREVEC, Marcel
8.	RAVŠELJ, Nastja
9.	RAVŠELJ, Špela
10.	TRUDEN, Ana

Zlati bralci OŠ heroja Janeza Hribarja z gostoma in mentorico bralne značke.

Druženje z gostoma je bilo zelo pestro.

Prvošolci iz Starega trga so zlate bralce presenetili s cvetovi.

Pika je najmočnejša (učenci 7. b razreda).

Martina Loknar, 9. b

Obisk pisatelja in prevajalca Marjana Marinška

V četrtek, 17. aprila 2008, smo učenci obiskali prireditev ob zaključku bralne značke v kulturnem domu v Starem trgu. Gost letošnje podelitve je bil Marjan Marinšek, avtor in prevajalec številnih knjig, organizator Pikinega festivala v Velenju in osebni prijatelj priljubljene švedske pisateljice Astrid Lindgren.

Pisatelj je najprej opisal svojo pisateljsko pot, nato pa nam je predstavil svoja srečanja z avtorico Pike Nogavičke.
Spoznala sta se preko dopisovanja, zato sta bila ob prvem srečanju v Novem Sadu leta 1989 takorekoč že stara znanca. Njuno prijateljstvo je z leti raslo in se utrdilo, posledica tega je bil Marinškov odhod na Švedsko in prevod nekaterih del Astrid Lindgren v slovenščino. Najopaznejši pečat njunega prijateljstva pa je zagotovo Pikin festival. Namenjen je vsem Pikam, Anicam in Tomažem, ki so ljubitelji knjig o tej navihani deklici, pa tudi vsem otrokom, ki se preprosto želijo zabavati. Poteka v Velenju in je množično obiskan.
Kratek pisateljev uvod pa je prekinila povsem nepričakovana gostja – Pika Nogavička. S svojo otroško naivnostjo in preprostim humorjem nas je precej nasmejala, nato pa tudi sama odgovorila na nekaj naših vprašanj. Povedala je, da je (kadar ni Pika) novinarka, večina pa jo pozna predvsem po vodenju jutranje oddaje Dobro jutro. Tanja Postružnik, v vlogi Nogavičke, že 15 let nastopa na festivalih, šolskih prireditvah in z Marjanom Marinškom sodeluje tudi na druge načine.

Seveda smo s skeči, igrami in petjem postregli tudi sami. Sledila pa je tudi podelitev priznanj devetošolcem, ki smo ohranili zvestobo knjigam in v vseh letih šolanja opravljali bralno značko. Vsakemu izmed nas so prvošolčki podarili cvetlico, ki so jo izdelali sami.

Spoznali smo, da je naš gost zelo preprost, uglajen in zelo ceni našo kulturno dediščino (ko so podrli osnovno šolo, ki jo je obiskoval, je odkupil njena vrata in zbral stare šolske potrebščine in berila ter odprl muzej). Presenetilo nas je njegovo iskreno prijateljstvo s pisateljico Astrid Lindgren, ki ji je ob stoletnici rojstva (žal ga ni dočakala) namenil knjigo Zvezda Astrid.

Srečanje se je zaključilo okrog desetih, sledila je malica, po njej pa smo vsi knjižni molji lahko odšli domov.

Nevenka Dražetič in Leonida Zalar

Mednarodni dan knjig za otroke

Rojstni dan pravljičarja Hansa Christiana Andersena

Deklice so šivale oblačila za barbike.

V sredo, 2. aprila 2008, smo s tretješolci iz Starega trga in Iga vasi obeležili mednarodni dan knjig za otroke.

V šolski knjižnici smo ob pestrem izboru knjižničnega gradiva odpotovali na Dansko. Seznanili smo se s posebnostmi te države in ugotovili, da je Danska najbolj znana po pravljičarju Hansu Christianu Andersenu in lego kockah.

Ob razstavljenih delih smo občudovali ilustracije, stvaritve naših in tujih ilustratorjev ter ugotavljali, kateri prevajalci so prevajali Andersenove pravljice.

Ob Grdem račku in Snežni kraljici nam je knjižničarka razkrila življenjsko pot velikega pravljičarja, nato pa je sledila predstavitev Andersenove pravljice Stanovitni kositrni vojak.

Ganjeni nad njegovo usodo smo se prepustili novi zgodbi Der standhafte Zinnsoldat, ilustratorja Jörga Müllerja. Avtor nas je s svojimi prepričljivimi ilustracijami pritegnil k ustvarjanju sodobne zgodbe o kositrnem vojaku. Zgodba je nastajala sproti in je bila hkrati izziv za likovno poustvarjanje.

Po pripovedovanju so sledile likovne delavnice. Deklice so iz ostankov blaga šivale oblačila za barbike, dečki pa so izdelovali kositrnega vojaka in vozila iz odpadne embalaže.

Po končanem delu smo izdelke razstavili in se pogovorili, kako je delo potekalo. Učenci so bili s svojimi izdelki zelo zadovoljni. Izdelki so bili zanimivi ter likovno dovršeni. Pri ustvarjanju pa ni manjkalo otroške domišljije.

In na koncu smo v rokah držali pravo kositrno srce.

Dečki so iz odpadne embalaže izdelovali kositrnega vojaka in vozila.

Lara Ravšelj in Mojca Šebenik, 8.b

Varna šolska pot

Stari trg, 21. april – Za učence osmih razredov Osnovne šole heroja Janeza Hribarja Stari trg so letos že četrtič organizirali tehniški dan na temo Varna šolska pot. Tehniški dan je organizirala šola v sodelovanju z Občinskim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Loška dolina in Policijsko postajo Cerknica.

Cilj dneva je bil označitev varnih šolskih poti, ki še niso bile označene ali pa so bile slabo vidne. Novost letošnjega dneva so rdeče stopinje, ki so jih pobarvali pred prehodom za pešce. Te naj bi opozorile otroke, naj se ustavijo in prepričajo, ali je cesta prosta. 36 učencev je bilo razdeljenih v osem skupin, od tega je šest skupin zarisovalo varno šolsko pot, v eni skupini so bili raziskovalci, ki so anketirali domačine, zadnja skupina pa je skrbela za dokumentiranje tehniškega dne. Prve štiri ure so učenci delali po skupinah, peto uro pa je bil zaključek na parkirišču pred šolo, kjer so posamezni učenci tekmovali v spretnostni vožnji s kolesom. Najboljši je bil Gašper Gerbec iz 8.b, ki ni naredil nobene napake.

Za popestritev so po malici policisti prikazali delo s policijskimi psi. To pa so si ogledali tudi učenci četrtih razredov in otroci iz vrtca.

Podjetje Jumicar je učencem četrtih in petih razredov predstavilo videnje dogajanja v cestnem prometu na malo drugačen način. Vsak učenec se je lahko na poligonu preizkusil kot voznik avtomobila.

Tako udeleženci kot mentorji so bili zadovoljni z zanimivim uspešno izvedenim tehniškim dnevom.

arhiv: OŠ

arhiv: OŠ

arhiv: OŠ

Kras skozi otroške oči

arhiv: OŠ

Turizem KRAS, d. d. je kot nosilec projekta in sedeža nove Mreže Kraških šol, skupaj z nacionalno mrežo Ekošol organiziral zaključno prireditev natečaja Kras v očeh otrok in mladostnikov.

Prireditev je potekala v soboto, 19. 4. 2008, med 10. in 16. uro v Postojni, pred Postojnsko jamo in v Vivariju Proteus.

Naša šola se je predstavila z izdelki učencev 5., 7., 9. razreda, ki so nastali pod mentorstvom profesorice Blanke Knez na temo »Mati zemlja joče«.

V Postojni smo kljub dežju in burji uspešno predstavili naš kraj ter dobili veliko novih idej, kako smo učenci in učitelji lahko tudi uspešni managerji.

Elizabeta Godeša in
Helena Novak Obreza

EKO kviz 2008

arhiv: OŠ

Učenci OŠ Heroja Janeza Hribarja so se 23. aprila udeležili tekmovanja Eko kviz. V šolskem tekmovanju je sodelovalo 9 učencev druge triade. Najbolje se je odrezal učenec 5. b razreda – Tine Žnidaršič (na fotografiji tretji z leve).
Tine je predstavljal našo šolo na 7. državnem tekmovanju Eko kviza iz znanja »Raziskovanje Evrope« – tematika Urbana področja, ki so ga v letošnjem letu organizirali OŠ Janka Glazerja Ruše v sodelovanju s Pomurskim ekološkim centrom in Nacionalno koordinacijo Ekošol. Organizatorji so poleg tekmovanja poskrbeli za prijetno druženje. Lahko smo jahali, plavali, kegljali ali se udeležili kakšne druge kreativne delavnice.
V tekmovanju nismo zmagali, vendar smo pridobili veliko izkušenj ter novih prijateljev.

Vodja EKO kviza
Elizabeta Godeša

Dobili smo EKO zastavo

arhiv: OŠ

EKO zastava

Po dveh letih aktivnega sodelovanja v projektu Ekošola kot način življenja smo tudi mi postali ena izmed 283 ustanov v Sloveniji, ki se ponaša z zeleno zastavo.
Prejmejo jo šole, ki uspešno opravijo vseh sedem korakov, ki so pogoj za dodelitev certifikata.

Ponosni predstavniki naše šole so se udeležili slavnostne podelitve, ki je potekala 10. 5. 2008 v parku Tivoli v Ljubljani.

Naše delo se je s tem šele dobro začelo, saj moramo certifikat vsako leto obnavljati, kar pomeni, da moramo tudi v bodoče sodelovati v vseh aktivnostih, ki jih organizira nacionalna koordinacija. Pri tem pa moramo sodelovati vsi, tako otroci vrtca, učenci, zaposleni, starši ter vsi krajani Loške doline.
Narava nam bo hvaležna!

Koordinatorka na OŠ heroja Janeza Hribarja,
Helena Novak Obreza

Bilo je veliko športa in špasa – ŠPORT ŠPAS!

Tako kot se je Amerigo Vespucci 10. maja leta 1497 odpravil na prvo pot v odkrivanje novega sveta, smo tudi mi v soboto, 10. maja 2008, odkrivali nove razsežnosti druženja različnih generacij občine Loška dolina z organizacijo prve prireditve ŠPORT ŠPAS – DAN DRUŽENJA TREH GENERACIJ (fotografije na strani 2).

Projekt ŠPORT ŠPAS je nastal v okviru istoimenske oddaje, ki je bila glavni organizator prireditve z naslovom – DAN DRUŽENJA TREH GENERACIJ. Organizator je zastavil okvirni program, ki pa smo ga v okviru zmožnosti posameznih krajev prilagodili in zasnovali s pomočjo mnogih posameznikov, ki so se prostovoljno vključili v ta projekt. Prireditev je potekala v še 82-ih šolah širom Slovenije.

Bistvo projekta je bilo druženje TREH GENERACIJ – NAS, NAŠIH OTROK IN NAŠIH STARŠEV v okviru športnih in zabavnih aktivnosti ter hkrati predstavitev vsaj dela društev, ki delujejo na območju občine Loška dolina. Odziv je bil enkraten, saj so se vsa povabljena društva vključila in prispevala h končni podobi prireditve.

Jutro je bilo jasno, sončno in res lepo je bilo videti tako zgodaj zjutraj tako množico ljudi, več kot 300 jih je bilo, ki so se odločili za pohod. Tako široko populacijo, s tako širokim razponom let, je bilo enkratno videti. Sodelujoča družina je izpolnila prijavnico, se oskrbela z vodo in sadjem ter priponko organizatorja. Po pozdravnih besedah župana Janeza Sterleta in ravnateljice Sonje Jozelj so se vsi odpravili na pot v sončno, krasno jutro.

Na prireditvenem prostoru so vsa sodelujoča društva in ostali pripravljali vse potrebno za predstavitev in aktivnosti po pohodu.

Po dobri uri so v cilj pritekle prve tri udeleženke in mladi udeleženec, ki jim je delal družbo. Kmalu za njimi so začeli prihajati v cilj tudi prvi pohodniki. Lepo je bilo videti njihovo dobro voljo in rdeča lička. Takoj so se lahko okrepčali s svežim, dišečim krofom, ki jih je za vsakega udeleženca prispevala gostilna RIGLER. Po slabih dveh urah so bili na prireditvenem prostoru vsi, ki so se udeležili pohoda, in ostali, ki so se nam pridružili kasneje.

Pihalni orkester KOVINOPLASTIKE LOŽ je s svojo glasbo prebudil še tistega, ki se do sedaj ni uspel dobro prebuditi. Pohodniki so se sproščali ob prijetnih glasovih pevskih zborov. Otroci vrtca Polhek so svoje pesmice žvrgoleli kot ptički, otroci šolskega zbora so nam ponudili že skoraj ponarodele pesmi, pevski zbor Jasna pa je vse to še podkrepil in s skupnimi močmi so zveneli prekrasno, kljub temu da niso imeli nobenih skupnih vaj. Medtem ko se je na svoj nastop pripravljal šolski ansambel, smo podelili nagrade za najštevilčnejšo družino, najmlajšega in najstarejšega udeleženca pohoda. Nagrajenci so bili nagrad res veseli, še posebej najstarejša udeleženka ga. Tončka in kasneje tudi najstarejši udeleženec g. Lipovac. Društvo upokojencev ju je za nagrado povabilo s seboj na izlet v Škofjo Loko.

Izkazalo se je, da imamo v Loški dolini res veliko pevskih potencialov in pevka šolskega ansambla Tina to res tudi je. Glas, ki nam je segel do srca in še dlje. Tudi ansambla QL in POLHI sta nas navdušila in noge so že kar same poplesavale. Kasneje pa smo ob zvokih ansambla NIDERDORF tudi zaplesali. Po izvedenem kulturnem programu smo za izpolnjevalce kviza izžrebali ogromno nagrad naših sponzorjev in mislim, da jih je bilo malo, ki niso prejeli nobene.

Ga. Andreja Ravšelj, ki je prireditev povezovala, je predstavila sodelujoča društva in aktivnosti, ki so jih izvajali. Vsak posameznik je lahko našel nekaj zase, lahko pa se je v miru okrepčal s ponudbo Družbe Pooblaščenke in užival sveži zrak naše lepe narave.

Društvo podeželskih žena KLASJE je aktiviralo ženske in mogoče tudi kakšnega moškega, da so nam pripravili ogromno domačih dobrot, s katerimi smo lahko tešili naše želodčke.

Smučarski klub Kovinoplastika Lož – biatlonska sekcija se je tako kot vedno dobro izkazala in izvajala aktivnosti ves čas prireditve. Kljub ostalim prireditvam, ki so potekale, predvsem Tek ob žici, ki se ga je marsikdo od njih nameraval udeležiti, so se njihovi člani udeležili naše prireditve.

DLLL Snežniška Diana se je vključila zadnji trenutek in svoje delo prav tako dobro opravila, saj je bilo na njihovem predstavitvenem prostoru ves čas veliko radovednežev, ki so preizkusili svoje strelske sposobnosti, in tam izvedeli veliko o samem športu in orožju, s katerim uspešno tekmujejo.

ŠRD Snežnik Kozarišče so organizirale ekipo, ki je ves čas skrbela za gibanje obiskovalcev. Lahko smo se preizkusili v skoku v daljino in odbojki.

Društvo upokojencev je s svojimi igrami, ki ne zahtevajo posebnih priprav, a vendar so sila zabavne, navdušilo starejše in tudi mlajše.

Lahko smo se preizkusili tudi v hoji na hoduljah, ki se zdi veliko bolj preprosta, kot je v resnici.

Na stojnici ZD CERKNICA – LOŠKA DOLINA je ga. Klanfar nudila ogromno informacij o zdravem načinu življenja, merila pritisk in srčni utrip udeležencem in vsakemu od njih tudi dala ustrezne napotke.

Ga. Silvana Lautar nam je posredovala ogromno zanimivih in koristnih informacij o nordijski hoji, ki postaja vedno bolj aktualna. Gospa je edina vodnica na našem območju za nordijsko hojo in tudi članica Združenja za nordijsko hojo Slovenije (ZNHS).

Spet se je izkazala naša človekoljubnost in stojnica s punčkami iz cunj, katere izkupiček od prodaje je namenjen za Unicefove projekte, se je hitro praznila in skoraj vse punčke so dobile svojega lastnika oz. posvojitelja, kot je bilo napisano na njih.

Sodelovanje staršev s šolo se je izkazalo za zelo konstruktivno. Veliko staršev se je prostovoljno vključilo v ta projekt in organiziralo različne aktivnosti. Mamice Janja, Barbara in Tatjana so za najmlajše pripravile delavnice, kjer so izdelovali obešanke iz naravnih materialov. Nastali so prav lepi izdelki.

Tudi očetje niso manjkali, poskrbeli so za varnost na parkirišču in ob poti.

Stojnica z zdravilnimi zelišči je bila prav tako dobro obiskana, saj nam je ga. mag. Jasna Kočevar Nared pripravila ogromno koristnih informacij. Na lastni koži smo lahko preizkusili mazilo za sproščanje mišic, ki ga je pripravila iz zelišč. Sicer je potrebno veliko znanja, toda vsepovsod okrog nas rastejo rastline, ki so uporabne in koristne za naše zdravje.

Proti koncu, ko so naše energijske zaloge že pojenjale, je vaditeljica aerobike s svojimi puncami skušala privabiti čim več gibanja željnih. Pridružila se nam je celo najstarejša udeleženka pohoda ga. Tončka, ki je bila videti prav navdušena. Na stojnici ŠD LOŠKA DOLINA, v okviru katerega poteka dejavnost skupinskih vadb, so si obiskovalci lahko priskrbeli različne informacije v zvezi z jogo in aerobiko.

Res ogromno se je dogajalo 10. maja na Zagradnih njivah, vendar s pomočjo vseh vas, ki ste kakor koli sodelovali na tej prireditvi ali pa se je samo udeležili, le ta ne bi imela take podobe. Hvala vsem, ki ste s svojo dobro voljo naredili dan, kot smo si ga želeli.

IMELI SMO SE LEPO IN NAJ POSTANE TRADICIONALNO!

Vodji prireditve
Andreja Podobnik in Helena Novak Obreza

Punčka iz cunj

Na naši šoli se redno udejstvujemo raznih dobrodelnih akcij in tako smo se letos odločili sodelovati v zelo znanem Unicefovem projektu Posvoji punčko in reši otroka.

Punčka iz cunj je igrača, ki je poznana v vseh kulturah sveta. Marsikateremu otroku je že v preteklosti predstavljala družbo, danes pa simbolizira otroka iz države v razvoju, ki potrebuje našo pomoč. Letno v svetu še vedno umre več kot **2,5 milijona otrok**, ker niso bili cepljeni.

Vsaka posvojena punčka zagotovi **cepljenje enega otroka** proti šestim otroškim nalezljivim boleznim:

- davici,
- ošpicam,
- oslovskemu kašlju,
- otroški paralizi,
- tuberkulozi in
- tetanusu.

Končni znesek, ki omogoči, da otroci dobijo vsa cepiva, znaša **20,00 €**, zato je to minimalna cena, ki jo plača posvojitelj punčke.

Čeprav je ta posvojitev simbolična, pa pomeni pravzaprav »dajanje življenja«, saj **zagotovi cepljenje otroka**, ki ga bo še leta ščitilo pred smrtonosnimi boleznimi. Zato se tudi slogan akcije glasi **Posvoji punčko in reši otroka.**

V dveh delavnicah, v katerih so sodelovali učenci in starši krožka »Gremo skupaj« ter članice društva »Klasje«, smo izdelali osnovo za 60 punčk. Te pa so nato odpotovale v spretne in marljive roke, kjer so nastajale prekrasne obleke, frizure ter ostale podrobnosti, da so punčke oživele. Ponosne lastnice so jim dale tudi imena, dobile so osebne izkaznice z rojstnimi podatki. Prvič so se vse punčke predstavile na prireditvi na Zagradnih njivah. Odziv na akcijo je bil neverjeten, prodali smo večino punčk, ostale pa bodo naprodaj v galeriji Ložanka. Vsa sredstva od prodaje bomo namenili za Unicef.

Ob tej priložnosti bi se rada iskreno zahvalila vsem, ki ste sodelovali v tej akciji, še posebej pa vsem izdelovalkam punčk.

Hvala.

vodja projekta,
Helena Novak Obreza

POPRAVEK

V zadnji številki Obrha je pri objavi vpisanih učencev v šolo Iga vas, v šolskem letu 1962/63 prišlo do napake:

Kočevar Anton, Kozarišče
Mlakar Zmaga, Šmarata

Vsem prizadetim se opravičujemo.

Irena Turk

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

Območno združenje
Rdečega križa
Cerknica - Loška dolina - Bloke
C. 4.maja 51, 1380 Cerknica, e-mail: cerknica.OZRK@rks.si
Tel. 01 ***7050 -510***

Spoštovani,

obveščamo vas, da bo v našem okolišu potekala redna

KRVODAJALSKA AKCIJA,

- **v četrtek, 26. in petek, 27. junija '08** v četrtek od 7. do 15. ure in petek od 7 do 13 ure, v OŠ Cerknica.
- **v ponedeljek, 30. junija '08** od 7. do 13. ure, v OŠ Stari trg.

Zaradi prihajajočih počitnic in letnih dopustov, lahko pride do pomanjkanja zalog krvi in predvsem tudi povečanja števila prometnih nesreč.
V sled tega izredno prosimo, da se krvodajalske akcije ***udeležite v čim večjem številu****, saj je naša akcija* ***v tem času*** *ključnega pomena za reševanje življenj.*

Vljudno Vabljeni,

Območno združenje Rdečega križa Cerknica-Loška dolina-Bloke
Gregor Pokleka

Alma Petrič

Nova knjiga o Magdaleni Gornik

Enkrat na teden, ob sredah, se v dvorani kaplanije župnišča Stari trg sestaja molitvena skupina Prenove v Duhu. Vsako prvo sredo pa je med nami tudi gost. V mesecu aprilu je bila gostja Martina Kraljič, ki nam je slikovito in zelo zanimivo predstavila knjigo o slovenski mistikinji Magdaleni Gornik z Gore pri Sodražici, ki jo je sama napisala.

Martina Kraljič je doma iz Medvedice pri Grosupljem. Leta 2004 je diplomirala iz teologinje na ljubljanski teološki fakulteti. V času študija je prebirala knjigo o nemški mistikinji Tereziji Neumann, ki jo je zelo prevzela. Močno jo je začela zanimati teologija duhovnosti. Le nekaj mesecev po odkritju Terezije Neumann je od akademskega slikarja Lojzeta Čemažarja izvedela, da smo bili tudi Slovenci obdarjeni s podobno ženo. Ta slikar je ravno takrat delal na Kureščku poslikavo zunanje kapele, kjer je kot eno izmed pomembnih oseb iz zgodovine slovenskega krščanstva upodobil tudi Magdaleno Gornik. Oče je Martini predlagal, naj v svoji diplomski nalogi opiše Magdalenino življenje. Res se je odločila, da bo njena diplomska naloga govorila o življenju Magdalene Gornik. Bolj ko je študirala Magdalenine zapise in pojave, bolj je bila prepričana, da je morala biti z njo Božja roka.

Srečala se je z obsežnim gradivom v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani. Ker so uradni dokumenti napisani v nemški gotici, se je naučila tudi te pisave. Dokumente pa je pretipkala v latinico, da je bilo prevajanje lažje. Po dolgem iskanju je našla mentorja prof. dr. Marjana Turnška, sedanjega murskosoboškega škofa. Zaradi obsežnega zgodovinskega gradiva in znanstvenega pristopa k delu je diplomsko nalogo pripravljala štiri leta. Pri študiju jo je prevevala želja, da bi ljudje čim bolj spoznali resnično podobo Magdalene Gornik, ki se je rodila 19. julija 1835 na Gori pri Sodražici revnima staršema Ani in Jožefu Gornik kot tretji od sedmih otrok. Prof. dr. Marjan Turnšek, murskosoboški škof pravi v spremni besedi, da je ta knjiga njen življenjepis in dragocena zgodovinska študija o njej. Je teološka raziskava o nenavadnih, mističnih pojavih iz njenega življenja. Ker je v arhivih ohranjenih največ podrobnosti prav okoli njenih nenavadnih dogodkov, je tudi življenjepis najprodornejši in prinaša v javnost mnoga dejstva iz Magdaleninega življenja, za katera do sedaj slovenska javnost še ni vedela. Avtorica trezno obravnava mistične pojave tudi z vidika teologije duhovnosti.

Naslovnica knjige

Vsekakor je zanimivo dejstvo, da smo imeli tudi na Slovenskem ženo, ki skoraj petdeset let ni uživala nobene naravne hrane in praktično niti ni pila vode, saj je ves ta čas živela le od svetega obhajila in »nenavadne jedi«, ki jo je prejemala v zamaknjenju v obliki majhne belkaste kroglice. Ali koliko ljudi med nami ve, da je ta žena doživljala mistično Kristusovo trpljenje s pojavom krvavenja iz ran in nosila stigme praktično od svojega trinajstega leta vse do smrti v enainšestdesetem? Ali da so se mnogi ob njenih opominih, ki jih je zanje prejela v zamaknjenju ali videnjih, spreobrnili? Morda bi celo lahko sklepali, da je od sredine 19. stoletja po njej Bog preroško opozarjal na tragedijo obeh svetovnih vojn v 20. stoletju, če se ljudje ne bodo spreobrnili; vsaj kar se tiče vseh grozodejstev, ki so se nakopičila prav na slovenskih tleh in še posebej na Dolenjskem. A zgodovina je pokazala, da teh stvari nismo »slišali«.

Pri branju bo zanimanje gotovo vzbudila tudi previdnost cerkvenih predstavnikov pri samem preiskovanju in presojanju dogodkov. Preseneča tudi njena postopna nastajajoča teološka globina, ki je v glavnem sad pouka in spoznanj, ki jih je bila deležna preko zamaknjenj in videnj. Predvsem pa preseneča, kako stvarno in trezno je že kot mlado dekle zmogla sprejemati toliko trpljenja. Na pristnost dogajanja je mogoče sklepati tudi zaradi zorenja in rasti v krepostnem življenju, ki je postalo sčasoma vedno bolj očitno. Magdalena Gornik je umrla leta 1896 in je pokopana na gorniškem pokopališču pri cerkvi Marije Snežne na Gori.

Knjiga obsega 250 strani in ima 16 strani barvnih prilog. Dobi se v župnišču v Starem trgu. Življenje tako velike osebnosti, kot je bila Magdalena Gornik, ima gotovo sporočilo tudi za ljudi našega časa.

Kronika PGD Iga vas

80-letnica delovanja

arhiv: PGD Iga vas

Franc Štefančič

Da je bilo ustanovljeno Gasilsko društvo Pudob, iz katerega se je kasneje zaradi preselitve sedeža preimenovalo v PGD Iga vas, je botrovalo predvsem dejstvo, da je bilo takrat na celotnem območju Loške doline eno samo gasilsko društvo, požarov pa je bilo vsako leto več. Takrat je bilo edino obstoječe gasilsko društvo v Starem trgu, ki letos praznuje častitljivih 120 let. Dogodilo se je, da je v času velikih povodenj gorelo v vaseh južno od Obrha, kamor gasilci iz Starega trga niso mogli priti na gašenje. Povodnji pa so bile skoro vsako leto, včasih celo dvakrat, spomladi in jeseni. Ker so imeli v Pudobu še gasilni dom in v njem ročno brizgalno, staro že takrat 60 let, ki je, kljub temu da je bilo potrebno vanjo vodo za gašenje ročno nalivati, še služila svojemu namenu, so se leta 1928 odločili, da ustanovijo samostojno Gasilsko društvo s sedežem v Pudobu.

Med pobudniki ustanovitve društva so bili gasilci, ki so bili že člani gasilskega društva Stari trg na čelu s Francem Štefančičem iz Pudoba. Na ustanovnem občnem zboru se je zbralo 50 članov. Izvolili so odbor in si zadali nalogo, da kupijo motorno brizgalno in ostalo opremo.

Prva naloga pa je bila nabava blaga za 50 delovnih oblek. Platno so kupili v tovarni v Jaršah, obleke pa so sešili domači krojači. Načelnik in dva člana sta bila zadolžena za nakup motorne brizgalne. O tem so se že v letu 1928 dogovorili z Emilom Sila, zastopnikom tovarne Gasilski zavodi iz Češkoslovaške. Naročili so 800-litrsko prevozno motorno brizgalno za ceno 60000 din. Ob naročilu so plačali 10000 din, 25000 din pa ob prevzemu motorke ter še 25000 din ob koncu enoletne garancijske dobe. Denar so zbrali z različnimi akcijami. Tako so še leta 1928 napravili veliko vrtno veselico, ki jim je prinesla 8000 din čistega dobička. 2. 2. 1929. leta so v delavskem domu organizirali veselico z igro »Hribovci«. Bila je zelo dobro obiskana. Takrat je bila ena najhujših zim. Tisti dan je bilo »samo« – 37 °, skuhali so cele »škafe« kuhanega vina in čaja. Čistega dobička pa je bilo 10000 din. Tako so z veselicama in nabiralno akcijo, ki so jo organizirali poleg veselic, uspeli zbrati 35000 din. Prevzem motorke je bil v začetku leta 1929. Z njo so dobili tudi 200 m cevi. Ker so ugotovili, da je to premalo, so naročili še 200 m cevi za ceno 8000 din. Zato so v letu 1929 napravili še eno veliko vrtno veselico, ki jim je prinesla 11000 din čistega dohodka, tako da so pokrili vse stroške. Člani so želeli tudi paradne uniforme. Skupnega denarja ni bilo zanje, zato so se dogovorili, da si vsak član nabavi uniformo na svoje stroške, društvo pa jim bo odplačevalo po možnostih, ko bo imelo denar. In res, za paradne uniforme so naročili blago v Ljubljani. Izdelali pa so jih domači krojači. Tako so leta 1930 imeli 50 paradnih uniform.

K motorni brizgalni, ki je bila prevozna – dvokolna so potrebovali prednji voz. Tovarniška cena je bila 9000 din. Kupili so tudi prevozni navijalec za cevi za ceno 2000 din in raztezno dvodelno lestev za prevoz na kolesih za 1000 din. Člani so imeli željo, da bi imeli tudi svojo godbo na pihala, za igranje ob raznih slovesnostih in za razvedrilo. Kapelnik je bil na razpolago in tako so leta 1931 kupili 16 instrumentov za ceno 16000 din. Pri nakupu se je tudi tokrat izkazala solidarnost.

Šest članov je posodilo denar in v veliko zadovoljstvo vseh je godba pričela z delom. Žal je obstajala samo do 1934 leta, ko je kapelnik odšel iz doline. Brez vodje pa ni šlo in tako so se morali posloviti od te dejavnosti, inštrumente pa prodati.

Motorka in vse ostalo orodje jim je dobro služilo, tudi na vajah so bili požrtvovalni. Od ustanovitve do julija 1931 so imeli 6 požarov. Sedmi – katastrofalni – pa je izbruhnil 19. julija 1931, ko je pogorelo skoro pol vasi Nadlesk. Pri tem požaru se je motorka pokvarila. Zaradi tehnične napake je izpušni ventil odpovedal. Tako sta bila uničena valj in bat. Žal motorka ni bila več v garanciji, pa tudi rezervnih delov ni bilo moč dobiti. Da ne bi ostala neuporabna, so morali kupiti nov motor. V Ljubljani pri Zupanu so naročili motor, znamke ILO, po ceni 6400 din. Od takrat pa je motorka delala brezhibno še polnih 45 let.

V letih od 1932–1940, čas gospodarske krize, niso prirejali veliko veselic. 1934 so priredili veselico s tombolo z 250 dobitki. Glavni dobitek je bilo motorno kolo, 4 kolesa itd. Tudi v letu 1936 so priredili eno veselico s tombolo tudi z 200 lepimi dobitki – motorjem, kolesi, kmetijskim in gospodarskim orodjem itd. Ker pa so delavski dom v Pudobu – Marofu preuredili v druge namene, niso mogli več prirejati veselic v zimskem času. Zaradi krize je tudi društvo stagniralo – predvsem zaradi odhoda mnogih članov v Francijo in druge tuje dežele. Kljub temu da se je članstvo zmanjševalo in jih je bilo med 30 in 50, so bili še vedno agilni in so vsako leto imeli vsaj 5 vaj.

Leta 1939 so se udeležili gasilskega kongresa. Nastopili so z eno desetino pri vajah s sekiricami in eno desetino pri vajah metanja cevi.

Od ustanovitve pa do začetka druge svetovne vojne so gasili dva velika požara na Gornjem Jezeru in Nadlesku ter sodelovali pri štiriintridesetih manjših požarih.

Z začetkom druge svetovne vojne so se kakor za vse tudi za gasilstvo začeli hudi časi.

Takoj ob okupaciji je dom zasedla italijanska vojska, odstavila ves odbor in zahtevala seznam članov gasilcev. Dva gasilca sta morala stanovati v domu, na hrano pa sta hodila v Stari trg. V letu 1941 poleti so kljub vsem težavam uspešno pomagali pri gašenju velikega požara v Prezidu. V letu 1942 pa se je okupatorska vojska kratkomalo vselila v dom. Motorno brizgalno, opremi in ostalo orodje so zmetali in speljali ven na njivo. Kolikor se je dalo, so gasilci brizgalno in orodje pospravili po skednjih, precej oblek in opreme pa se je porazgubilo in izginilo. Brizgalno je poveljnik spravil v svoje skladišče. Prišel je italijanski oficir, da jo zapleni. Na izgovarjanje in prigovarjanje, da brizgalna ni društvena, ampak da je last vaščanov in da jo ima društvo samo v najemu, je oficir popustil in je ni odpeljal. Po odhodu Italijanov pa je gasilski dom zasedla in preuredila v bunker protikomunistična milica. Pri razpadu in odhodu Italijanov v septembru 1943 leta pa je bil po spopadu med belogardisti in partizani dom požgan in uničen.

V letu 1941 je društvo štelo 37 članov. Od teh jih je 14 med vojno izgubilo svoja življenja. V tistih letih je tako gasilsko delo zastalo.

Ko so med vojno ognjeni zublji najbolj srdito zahtevali svoj davek, niso mogli niti smeli in tudi niso imeli s čim gasiti (bencin). Le požrtvovalnosti nekaterih predvsem pa poveljnika Štefančiča se je zahvaliti, da so rešili vsaj najnujnejšo opremo dnem, ki so prihajali …

Prišlo je leto 1945 ter svoboda in mir. Začelo se je z obnovo domovine. Tudi gasilci na čelu s Štefančičem so začeli s svojo obnovo. Gasilska oprema, kolikor je je bilo, je bila shranjena pri Štefančiču nato pri Ožboltu in kasneje zopet pri Štefančiču. Hoteli so popraviti porušeni dom. Najprej so hoteli postaviti stolp za sušenje cevi. S strani cestnega nadzorništva pa je prišla prepoved ponovne postavitve doma z obrazložitvijo, da zapira pogled na cesto. Zaradi tega so se dogovorili in pristopili h graditvi prizidka pri združenem domu v Iga vasi. Tako so največ s prostovoljnim delom ves dom v Pudobu podrli, material prepeljali v Iga vas in tako zgradili nov dom, ki stoji še danes. Predsednik je imel evidentiranih 2500 prostovoljnih delovnih ur. Pa jih je bilo veliko

več. Med tem časom so z družbeno pomočjo pa tudi z dobički veselic in prostovoljnimi prispevki v mejah takratnih možnostih, nabavljali opremo, predvsem pa cevi, ker so bile stare, kolikor jih je še bilo, dotrajane. Zbrali so se pri Štefančiču, članstvo pa so povečali z mladimi svežimi močmi. Tako so leta 1952 imeli tečaj in izpite za izprašane gasilce.
11. 7. 1954 leta so se preselili v novi dom. S preselitvijo pa so spremenili tudi ime društva. Odslej so se imenovali Gasilsko društvo Iga vas. Leta so tekla, vseskozi so bili aktivni, tako pri gašenju požarov, usposabljanju članstva in njegovem večanju. Prirejali veselice in počasi a vztrajno izboljševali in večali svoj gasilski inventar. Začeli so tudi z nabavo paradnih oblek.
Leta so tekla in vse se stara. Tudi motorna brizgalna. Začeli so se pogovarjati o nabavi nove. Še bolj pa jih je skrbel prevoz. Že vseskozi, če je kje gorelo, so bili odvisni od konjske vprege ali kamiona, če je slučajno kje kakšen bil. Leta 1971 se je uresničila tudi ta želja. Z OGZ Cerknica so se dogovorili, da oni nabavijo gasilski avto, mi pa z nabiralno akcijo po vaseh našega področja motorno brizgalno, gospodarske organizacije v Loški dolini pa nove cevi in sireno.
Vse to je bilo uresničeno in v mesecu juliju 1971 so z veliko proslavo in nato veselico vse to sprejeli v last društva in splošno zadovoljstvo vseh.
To leto so na občnem zboru ostarelemu toda zelo agilnemu predsedniku v pomoč izvolili tudi podpredsednika. Društvo je zaživelo kot prerojeno.
Da so bili tista leta zelo aktivna, nam pove tudi podatek, da je društvo leta 1975 za vsestransko delo prejelo občinsko diplomo in značko OF.
Bližala se je 50-letnica društva. Za ta jubilej so se hoteli postaviti s svojim gasilskim praporom. Zopet so šli v nabiralno akcijo po vaseh, podjetjih in organizacijah. In zopet jim je uspelo. Leta 1977 so za 50-letnico društva razvili prapor poln zlatih in srebrnih žebljičkov in 7 trakov ob veliki udeležbi gasilcev iz vse občine in sosednjih občinskih zvez. Po proslavi pa seveda obvezno veselica.

50-letnica

V življenju pa niso samo lepi trenutki, tudi žalostni pridejo vmes. Eden takih je bil 29. 11. 1979. Ta dan je umrl dolgoletni predsednik društva Franc Štefančič, gasilec od leta 1919. Od ustanovitve društva pa vse do svoje smrti je bil vseskozi na vodilnih položajih.
Velika udeležba na pogrebu, posebno gasilcev, je izpričala njegovo priljubljenost. Posle predsednika pa je prevzel podpredsednik Tone Martinčič, ki je bil predsednik do leta 1983.
Leta 1983 je bil za predsednika izvoljen Vinko Martinčič. Decembra 1983 je bila na upravnem odboru društva sprožena ideja, na občnem zboru 1984 pa sklep o gradnji vodovoda za 4 vasi. Vaščani so z veseljem pričeli z delom. V rekordnem času je bilo zgrajenih 9 km vodovoda za 187 gospodinjstev. Družba je prispevala 500 miljonov din, vse ostalo pa je bilo narejeno s prostovoljnim delom in prispevki.
Zadnja akcija, ki se je začela in še traja, pa je nabava opreme po vaseh in usposobitev hidrantov. V načrtu je zamenjava vseh podtalnih hidrantov z nadtalnimi, posebno še v Viševku.

Vaje

Vsa leta smo pridobivali nove člane predvsem mlade in jih uspešno uvajali v požarni taktiki in preventivi. Vsako leto smo imeli vsaj nekaj vaj. Večkrat tudi preventivne preglede po vaseh.

Usposabljanja

Tudi višje usposabljanje članov je bilo v programu. Tako smo napravili tečaje za izprašane gasilce. 15 gasilcev je opravilo izpit za strojnika. 21 gasilcev je opravilo izpit za podčastnike, 3 pa za častnike.

Tekmovanja

V tej kroniki niso zajeta vsa tekmovanja. Nekaj pa jih le potrebno zapisati. 1974. leta so člani zasedli 4. mesto, 1975. leta člani 6. mesto, pionirji 3. mesto, leta 1979 na regijskem tekmovanju mlajši pionirji 4. mesto, starejši pionirji 13. mesto, na občinskem tekmovanju mlajši pionirji 2. mesto. 1985. leta mlajši pionirji I. desetine 1. mesto, II. desetine 2. mesto. 1981. leta člani 5. mesto, mlajši pionirji pa 1. in 2. mesto, 1984. leta ml. pionirji 1. in 2. mesto, starejši pionirji 4. mesto. 1986. leta starejše pionirke 1. mesto.

Požari

Tudi požarov, na katerih je sodelovalo igovsko društvo, je bilo v letih 1945–1987 kar 68. In sicer na območju društva v Pudobu 3-krat, Iga vas 3-krat, Podgora 1-krat, Vrh 1-krat, Viševek 5-krat, Kozarišče 5-krat.
Ostalo območje doline: Lož 4-krat, Stari trg 5-krat, Nadlesk 5-krat, Dane 1-krat, Podlož 1-krat, Vrhnika 4-krat, Babno Polje 1-krat.
Izven doline: Bloška Polica 1-krat, Bločice 1-krat, Martinjak 1-krat, Cerknica 2-krat, Zelše 1-krat, Veliki Vrh 1-krat, Prezid 1-krat.
Gozdnih in travniških požarov je bilo v teh letih 19.

PO LETU 1988

Leto 1988 je bilo volilno leto. Delno se je zamenjal upravni odbor. Dobili smo telefon. Leto je minilo v znamenju priprave proslave ob 60-letnici društva, ki smo jo organizirali skupaj z PGD Stari trg ob njihovi stoletnici. Začela se je tudi priprava za izgradnjo sejne sobe v domu. Požar je bil eden, in to travniški na Babni Polici.
Leto 1989 je v glavnem minilo v adaptaciji doma. Planirano izobraževanje ni bilo izvedeno. Bili so trije travniški požari. Udeležili smo se tudi tekmovanja gasilske zveze z dvema desetinama. Na občnem zboru za leto 1989 pa se je tudi pojavil predlog o zamenjavi obstoječega vozila.
Leto 1990 je minilo brez kakšnih koli posebnosti, kar se vidi tudi po poročilih za to leto, ki jih enostavno ni. Še vabilo za redni letni občni zbor ima samo par točk.
Za 1991 prav tako ni nobenih poročil. Vojna za Slovenijo je bila na prvem mestu.
Leto 1992 je, kot da ga ni.
Leto 1993 se je začelo bolj obetavno, vsaj kar se dokumentacije v arhivu tiče. Izvršena je bila primopredaja tajniških nalog ter delna zamenjava upravnega odbora. Sodelovalo se je na dveh požarih, in to na Marofu in v sosednji »državi« (do sedaj smo hodili samo v Prezid op.a.) v gozdnem požaru. Začelo se je reševati

arhiv: PGD Iga vas

Prevzem motorne brizgalne 1929

problematiko lastništva gasilnega doma in stanovanja gospodarja, kar po takratnem mnenju vodilnih v naši dolini ne bo sporno. Dobili smo čoln in motor za potrebe prevoza vaščanov Šmarate ob poplavah. Poudarjena je bila tudi problematika hidrantnega omrežja zaradi slabega vzdrževanja s strani komunale.

Leto 1994 je minilo v lastniškem preoblikovanju društva. Požarov ni bilo, bilo je nekaj vaj s člani ter tri seje UO in NO. Lastništvo se ni uredilo.

V letu 1995 je bila samo ena seja UO in NO. Lastništvo se ni uredilo. Dobili pa smo deset nižjih gasilskih časnikov in dva časnika I. stopnje.

Leta 1996 smo dobili davčno številko. Ponovno je bil predlog o zamenjavi orodnega vozila. Sprejete so bile spremembe statuta.

Leto 1997 je bilo prav tako neaktivno. Sodelovalo se je na vaji KRAS 97. Udeležba na sektorski vaji pa ni minila brez zapletov.

Leto 1998 – leto korenitih sprememb. Iz govora predsednika društva ob 70-letnici: »Bila so agilna in plodovita leta, vmes pa tudi leta stagnacije in mrtvila. Tako je končno padel sklep upravnega odbora, da predlaga občnemu zboru njegovo korenito pomladitev. To se je uresničilo na letošnjem občnem zboru. Mlajši smo poprijeli za delo, seveda ob pomoči in znanju veteranov in si zadali v glavnem dve nalogi za letošnje leto, in sicer:

– proslavo ob 70-letnici društva, ki jo uresničujemo danes

– nabavo novega gasilskega avtomobila – če računamo na to, da je dosedanji star 27 let …"

Proslava in veselica je lepo uspela. Začelo se je zbiranje ponudb za nabavo novega vozila. Potrebno je bilo prebiti nova vrata v dom zaradi velikosti vozila. Med letom se je zamenjalo mentorja mladine, ker se ni izkazal. Operativa je bila zelo agilna. Med člane se je razdelilo pristopne oziroma izstopne izjave zaradi ažurnosti podatkov. Še požari so nas obiskali, čeprav se s tem ne gre hvaliti. Zagorela je drvarnica v Podgori (dotrajan dimnik), ter gospodarsko poslopje v Viševku (električna napeljava – glavni vod). Bilo je tudi leto travniških požarov zaradi suše v spomladanskih mesecih. Upravni odbor se je sestal kar 23-krat.

70-letnica

Leta 1999 elan prejšnjega leta ni splahnel. Zamenjalo se je samo poveljnika, ker se je poročil in odšel v Prlekijo. V februarju smo dobili težko pričakovano novo orodno vozilo, katerega smo v juliju mesecu prevzeli, blagoslovili in se nato vsi skupaj še poveselili. Imeli smo dve akciji, in sicer požar na skednju v Vrhniki zaradi strele, ter iskalno akcijo zaradi starejše pogrešane osebe v Ložu, ki pa se je na srečo dobro iztekla. Sodelovalo se je tudi na vaji Požar 99 v Starodu pri Ilirski Bistrici ter na občinski vaji. Asvaltiralo se je dvorišče okoli doma. Lastništvo pa je bilo še zmeraj status quo.

Leto 2000 je bilo leto velikih poplav. Tako je deset gasilcev skoraj ves november prevažalo ljudi iz Šmarate in Kozarišč s čolnom in kombijem. Bil je dimniški požar v Podgori, pogorelo je krmišče pri Gradu Snežnik, gospodarsko poslopje v Iga vasi – hišo smo rešili. Bil je požar v Podcerkvi ter požar v bloku v Starem trgu. Pregledano je bilo kompletno hidrantno omrežje v Loški dolini ter popravljene pomanjkljivosti. S KGZ Cerknica smo se dogovorili o premaknitvi drvarnice, kar smo tudi storili. Dobili smo tudi t. i. mobi-člane, kar se je poznalo pri investicijah.

arhiv: PGD Iga vas

Srečanje ob 50 letnici

Tudi leto 2001 se je začelo s poplavami. Na srečo smo vaščane samo dva dni prevažali s čolnom. Toda vode se nismo rešili. Pri Gornjem Jezeru smo po Cerkniškem jezeru iskali pogrešanega mladega fanta, ki pa smo ga žal našli prepozno. Prav tako smo iskali v Šmarati pogrešano starejšo osebo. Iskali smo jo tri dni, preiskali cca 20 km^2 površine, žal je bilo tudi tu prepozno. Sodelovali smo pri čiščenju potoka, ker se je izlila nafta. Pomagali smo na Melesu, kjer se je vnela žagovina. Imeli smo srečanje (polhanje) s člani gasilskega društva z Razkrižja. Dokončali smo drvarnico in jo razširili še za pomožni prostor kot garažo za staro vozilo. Lastništva še vedno nismo rešili.

Leto 2002 je bilo v znamenju ustanovitve Gasilske zveze Loška dolina. Požarov k sreči ni bilo. Organizirali smo gasilsko tekmovanje za GZ Loška dolina, kjer so sodelovali tudi pionirji in mladinci iz Hrvaške. Prejeli smo Srebrni znak Civilne zaščite za zasluge in veliko požrtvovalno pomoč pri poplavah v letu 2000. Bili smo na obisku oziroma strokovni »ekskurziji« pri gasilcih PGD Razkrižje. Odklopili so nam telefon. Lastništvo se še ni rešilo.

Leto 2003 se je začelo v znamenju volitev. Zamenjali smo predsednika zaradi drugih obveznosti, gospodarja zaradi neresnosti ter tajnika, ker je prevzel vlogo tajnika v novoustanovljeni GZ Loška dolina. Priklopili ponovno telefon tokrat ISDN, ter posodobili računalnik tako, da lahko dostopamo na »Vulkan«. Ekipa pionirk se je uvrstila na državno tekmovanje. Dobili smo aktivno desetino članic-A. Imeli smo »družabno srečanje« pred gasilnim domom, ki je odlično uspelo. Pogorela je starejša hiša v Vrhniki. Bili smo na vaji Čabar-Loška dolina, ki pa se je prelevila v pravo gašenje. Gasili smo na Marofu , kjer je zagorelo žaganje. Sodelovali smo tudi na požaru na Goriškem. Lastništvo je še zmerom v zraku.

Leto 2004 je bilo zelo aktivno glede požarov in delovanja samega društva. Gorelo je v Podgori termoakomulacijska peč, v Kozariščah dimnik, ter Kucelj – kozarska stran do borovcev. Varovali in usmerjali smo promet ob obisku veleposlanikov v Loški dolini ob vstopu Slovenije v EU. Popravili smo streho nad gasilskim domom. Pionirke so bile na državnem tekmovanju. Glede lastništva pa je pobudo prevzela občina oziroma njihov odvetnik.

Leto 2005 se je začel zopet z požarom v Ložu, kjer je zgorela delavnica, hišo pa smo rešili. K sreči je bil to edini požar v tem letu. Ker občina ni uspela urediti lastništva, smo stvar ponovno vzeli v svoje roke, tokrat z drugačnimi prijemi, kar se je že konec leta poznalo. Bili smo kot redarji na tridnevni prireditvi »V deželi ostrnic«. Za konec leta pa smo zakurili še dva avtomobila in na njih preizkušali različne oblike gašenja.

Leto 2006 se je tudi začelo z požarom, tokrat v Starem trgu, kjer je gorelo v mansardnem delu večstanovanjske hiše nad barom Babilon. Posredovali smo še v dimniškem požaru na Spodnjih Poljanah, kjer ni bilo škode, ter požar silosa v Pudobu, kjer pa smo požar omejili in se ni razširil na delavnico. Sodelovali smo na vaji GZ v Pudobu, kjer smo preizkušali razne tehnike gašenja. Lastništvo smo uredili, čaka nas samo še geometer. Zamenjali smo tajnico zaradi službenih obveznosti.

V letu 2007 smo imeli tri travniške požare: za Bajerjem, v Koča vasi ter na Škrjancah pri Pudobu. V avgustu mesecu je zagorelo gospodarsko poslopje v Iga vasi zaradi udara strele. Sodelovali smo pri čiščenju po neurju v Železnikih, ter mednarodni vaji v Novi gorici. Dobili smo tri nove napadalne obleke, preobuli smo GVV1. Udeležili smo se tekmovanja v Novi vasi s tremi članskimi ekipami ter eno pionirsko. Razparcelirali smo zemljišče okoli gasilnega doma ter stanovanje, tako da smo sedaj na svojem.

Vir:
Kronika gasilskih društev: 100 let Stari trg pri Ložu; 60 let Iga vas, 1988
Arhiv PGD Iga vas

posredoval Iztok Mihelčič

Alenka Veber

Florijanova maša v Babnem Polju

Na Florijanovo nedeljo, 4. maja 2008, so se člani in članice Prostovoljnega gasilskega društva iz Babnega Polja udeležili gasilske svete maše v domači cerkvi sv. Nikolaja.

PGD iz Babnega Polja bo v letu 2009 praznovalo že 85-letnico svojega delovanja, 19. julija 1924 je bilo namreč ustanovljeno po požrtvovalnem prizadevanju šolskega upravitelja Milana Groma.

Nekdaj je bilo po slovenskih krajih Florijanovo povezano s številnimi šegami in navadami, saj je Florijan spadal med najbolj znane in najbolj čaščene ljudske svetnike. Nič manjše vloge kot nekdaj pa imajo požrtvovalni gasilci tudi danes, zato je prav, da se obujajo tudi Florijanove maše – »v čast svetemu Florijanu, da bi nas varoval častnega in večnega ognja«.

Člani in članice Prostovoljnega gasilskega društva Babno Polje pred oltarjem sv. Nikolaja v Babnem Polju

Lidija Bavec

Srečanje pobratenih društev

V jesenskem času lanskega leta je naše društvo Medobčinsko društvo invalidov Cerknica – Loška dolina – Bloke uspešno izpeljalo delovno srečanje ob 10-letnici pobratenja našega MDI z DI Trbovlje, DI Piran, MDI Ptuj in MDI Škofja Loka.

Zbirno mesto je bilo v prostorih MDI v Cerknici, kjer je prisotne pozdravila predsednica ga. Olga Otoničar in jim zaželela, da bi na tem srečanju začrtali nove smernice glede aktivnosti med pobratenimi društvi. Nato smo se z avtomobili podali proti Bloški planoti, kjer nas je počakal predstavnik Turističnega društva Bloke in nas popeljal na ogled Bloškega jezera in do nekaterih pomembnih točk Krpanove poti, ki je dolga 21 km in ni primerna za težje invalide. Ob lepem sončnem vremenu smo uživali v naravi, naši obiskovalci pa so bili zelo navdušeni nad lepo naravo in mogočnimi gozdovi, ki jih mi skoraj ne opazimo.
S Svetega Urha (867 metrov nadmorske višine) pa je čudovit razgled vse tja do Snežnika.
V podjetju Novolit v Novi vasi pa smo si obiskovalci ogledali trofejo mogočnega 14 let starega in 338 kg težkega medveda, ki ga je uplenil domačin prav na koncu. Pot smo nadaljevali na Runarsko, kjer so nam postregli s pravo »bloško kavro« in jabolčno pito. Sledil je delovni sestanek in posvet o sodelovanju pobratenih društev. Gospa Otoničarjeva je še enkrat pozdravila in opisala, kaj in na kakšen način je potekalo pobratenje in kaj nas je vodilo k povezovanju pobratenja. Ugotovili smo, da so nas povezovali isti cilji, enaka problematika in ista humanitarna dejavnost. Namen pobratenja je, da si društva medsebojno pomagajo, bodisi pri pripravi projektov ali razreševanju določene problematike.
G. Rudi Janežič, predsednik DI Trbovlje, je prepričan, da bi bilo lahko sodelovanje na programih družabništva ali na športnem področju boljše in bolj aktivno. Aktivnosti so povezane tudi s finančnimi težavami.
Vsa društva si želimo še naprej gojiti prijateljstvo in sodelovanje, saj so invalidi velikokrat potisnjeni na rob družabnega življenja. Ob srečanjih s seboj enakimi pa bi si lahko izmenjali medsebojne izkušnje. Zato naj bi se enkrat letno ta društva sestala in izvedla športna srečanja, enkrat pri enem, drugič pri drugem društvu, tako da bi vsako društvo prišlo na vrsto vsakih pet let.
Zaključek tega delovnega srečanja je bil, da vodstvo društev predloge predstavi na izvršnih odborih, ki bodo nato odločili, ali se še ohrani sodelovanje v taki obliki, kot je bilo zastavljeno ali ne. Nobeno od pobratenih društev pa se v to sodelovanje ne prisiljuje.

Na srečanje ob 10-letnici pobratenja so bili vabljeni tudi župani vseh treh občin ali njihovi namestniki. Udeležila sta se le podžupan občine Loška dolina g. Zdenko Truden in strokovna sodelavka ga. Danica Zrim, ki se jima za uvidevnost in razumevanje lepo zahvaljujemo in si še naprej želimo dobrega sodelovanja.

Občina Loška Dolina
Cesta Notranjskega odreda 2
1386 Stari trg pri Ložu

tel.: 01 70 50 670
e-pošta: obcina@loskadolina.si
spletni stran: www.loskadolina.si

Uradne ure

Uradne ure za poslovanje s strankami

ponedeljek	7.30–11.00 in 11.30–14.30
sreda	7.30–11.00 in 11.30–15.30
petek	7.30–11.00 in 11.30–13.30

Uradne ure v sprejemni pisarni

ponedeljek	7.30–11.00 in 11.30–15.00
torek	7.30–11.00 in 11.30–15.00
sreda	7.30–11.00 in 11.30–16.00
četrtek	7.30–11.00 in 11.30–15.00
petek	7.30–11.00 in 11.30–14.00

Upravna enota Cerknica
KRAJEVNI URAD STARI TRG PRI LOŽU
vsak torek 8.00–12.00

Policijska postaja Cerknica
POLICIJSKA PISARNA STARI TRG PRI LOŽU
vsako sredo 9.00–11.00

GEODETSKA PISARNA podjetja Mlinar & Slovenc
vsako sredo 8.00–10.00

Ljudska univerza Postojna
SVETOVALNO SREDIŠČE POSTOJNA
vsaka prva sreda v mesecu 11.30–13.30

Jožica Škrlj

Z Društvom invalidov po Bavarskem

V sklopu Programa dela Medobčinskega društva invalidov za leto 2008 je bil 9. in 10. maja z agencijo Relax organiziran izlet v južno Nemčijo na ogled bavarskih gradov, zgrajenih v času kralja Ludvika II. Bavarskega v 19. stoletju.

Prvi dan izleta smo še v nočnih urah iz Loške doline preko Nove vasi in Cerknice krenili na pot. V Ljubljani se nam je pridružil vodič Branimir.

Nadaljevali smo pot skozi karavanški predor, preko Avstrije ter mejnega mesta Salzburg prišli v Nemčijo do Krimskega jezera

arhiv: MDI

(Chiemsee) v kraju Prien. To jezero, ki meri 15-krat 16 kilometrov, je zelo čisto. Z ladjico smo se popeljali na otok Herreninsel, na katerem je zgrajen veličasten dvorec Ludvika II. – popolna kopija francoskega Versaillesa. Grad je obdan s prelepim parkom in fontanami – vodometi, v notranjosti pa med razkošnimi dvoranami izstopa predvsem posebna in zares čudovita zrcalna dvorana.

Po ogledu gradu prepolnega bogastva smo se že v popoldanskih urah odpeljali do rokokojskega gradu Linderhof, ki je prav tako poln lepot in ohranjenega bogastva iz tistega časa. Po izčrpni razlagi vodiča o zgodovini gradu smo se sprehodili še po negovanih vrtovih in se povzpeli tudi do Venerine jame. To je umetna podzemna jama z uvoženimi kapniki in tudi glasbena dvorana, v kateri je skladatelj in dirigent Richard Wagner prepeval operne arije samo Ludviku II. Bavarskemu.

Že pozno popoldne smo se odpeljali do Garmisch – Partenkirchna, kjer so bile leta 1936 zimske olimpijske igre, tudi naši skakalci so tu dosegli že lepe uspehe. Tu smo v hotelu prenočili in se naslednje jutro ustavili prav pred velikanko – skakalnico v Garmischu.

S krajšimi vmesnimi postanki za kavico in nakup spominkov smo nadaljevali pot. V kraju Vies (= travnik) smo sredi lepo urejenih bavarskih travnikov in pašnikov obiskali lepo baročno romarsko cerkev, podobno našim Brezjam na Gorenjskem. Bila je ravno binkoštna sobota in pridružili smo se množici romarjev iz okoliških krajev in tudi tujcev, zlasti Japoncev ter poslušali kratek orgelski koncert. Za tem smo prispeli v mesto Ettal, kjer je znan benediktinski samostan in si ogledali čudovito baročno baziliko.

V popoldanskih urah drugega dne našega izleta smo prišli do sanjskega gradu Neuschwanstein, katerega slog notranje opreme je bil bivalno še najprimernejši za Ludvika II. in se je v njem največ zadrževal. Rodil se je leta 1845. Po svojem značaju je bil velik romantik in zanesenjak. Vse imetje je vlagal v gradnjo svojih gradov in se tudi čezmerno zadolževal. Bil je pravo nasprotje vladarjev tistega časa – Franc Jožef II. je na primer v času svojega vladanja zgradil več kot 900 km železnic, šole, bolnišnice …, Ludvik II. Bavarski pa gradove, ki jih lahko občudujemo še danes. Umrl je star komaj 41 let, brez družine in potomcev. V tistem času so hoteli dokazati, da je naredil samomor, zgodovina pa je pokazala, da je bil umorjen – utopljen v jezeru skupaj s svojim osebnim zdravnikom.

Na poti proti avstrijskemu Innsbrucku smo v lepem sončnem vremenu lahko videli najvišjo nemško goro Zugspitze, visoko 2962 m. Z nemške strani pelje na vrh zobata železnica, z avstrijske se na vrh lahko povzpnemo z gondolo.

V Innsbrucku nam je vodič izčrpno predstavil zgodovino mesta in življenje v času vladanja cesarja Maksimiljana v 15. stoletju. Tu smo videli tudi svetovno znano smučarsko skakalnico – letalnico.

Po avtocesti smo se nato mimo Salzburga vrnili v Slovenijo in s prelepimi vtisi z izleta na svoje domove.

V mesecu juliju MDI organizira enodnevni izlet na Grossglockner. Do zapolnitve mest na avtobusu se lahko prijavite na sedežu Društva invalidov Cerknica, tel. 01 7093 332.

Vse dobro v poletnih, počitniških in dopustniških dneh, ki so pred nami, želim vsem bralcem Obrha.

tekst in fotografije: Leon Trubačev

»NAJ KARTING VOZNIK 2008«

Poročilo in rezultati prireditve v Ložu

Kart klub Loška dolina je v počastitev prvomajskih praznikov ponovno uspešno organiziral že osmo tradicionalno prireditev karting voženj v Ložu imenovano **»NAJ KARTING VOZNIK KPL 2008«**, tudi tokrat v **sodelovanju z društvom SOŽITJE.**

Prireditev za zaposlene KPL in člane SKEI, predvidena za **1. 5. 2008**, je zaradi dežja odpadla, je pa zato v celoti uspela prireditev drugi dan, torej 2. maja 2008 in je bila spet nekaj **posebnega.**

Drugi dan prireditve je bil tako ponovno namenjen društvu **SOŽITJE ter tokrat prvič tudi društvu SONČEK.**

Letos se je voženj udeležilo kar **16 članov** omenjenih društev, celo iz Sežane in Stične so prišli.

Navdušenje ob prejemanju praktičnih nagrad je bilo nepopisno, kako ne, saj je bila prva nagrada »kar« potovanje za dve osebi. Ostalim so bile podeljene praktične nagrade, kot so majice in kape naših sponzorjev.

Dosežki najhitrejših treh:

mesto	čas	ime	priimek
1.	**1.51.75**	**Jože**	**Kandare**
2.	**1.52.27**	**Milan**	**Baraga**
3.	**1.59.83**	**Simon**	**Zadnik**

Obenem bi se radi lepo zahvalili vsem zvestim sponzorjem in njihove pomoči si želimo spet naslednje leto!

Le z njihovo pomočjo namreč lahko na tak, poseben način omogočimo neizmerno veselje članom teh dveh društev.

Naj športno društvo in najbolj perspektiven športnik in športnica v letu 2007 v Loški dolini

Športna zveza Loška dolina (ŠZ LD) že tradicionalno organizira glasovanje občanov za izbor naj športnega društva in naj športnika za preteklo leto. Akcija je potekala od 26. 1. do 11. 2. 2008.

Občani so lahko preko dopisnic glasovali za eno rekreativno in eno tekmovalno društvo. Letos smo prejeli rekordno število dopisnic, in sicer kar 319, od tega je bilo 8 neveljavnih.

Končni rezultati uvrstitve glede na število prejetih veljavnih glasovnic so:

– TEKMOVALNA DRUŠTVA: Smučarski klub Kovinoplastika Lož – biatlon (158 glasov), Društvo ljubiteljev lova z lokom Snežniška Diana (77), Strelsko društvo Kovinoplastika Lož in Šahovski klub Loška dolina.
– REKREATIVNA DRUŠTVA: Športno rekreativno društvo Snežnik – Kozarišče (111), Športno društvo Nadlesk (105), sledita še Športno društvo Loška dolina in Kart klub.

Tokrat si je častni naziv **»NAJ TEKMOVALNO ŠPORTNO DRUŠTVO V LETU 2007«** prislužil **SMUČARSKI KLUB KOVINOPLASTIKE LOŽ – SEKCIJA ZA BIATLON IN SMUČARSKI TEK**, častni naziv **»NAJ REKREATIVNO DRUŠTVO V LETU 2007«** pa **ŠPORTNO REKREATIVNO DRUŠTVO SNEŽNIK – KOZARIŠČE.**

SK Kovinoplastika Lož je klub z dolgo in bogato tradicijo. Pod prvotnim imenom SK Loška dolina je bil ustanovljen leta 1970 kot prvi organizirani športni klub v Loški dolini in od takrat je vzgojil skoraj 20 državnih prvakov v tekih ali biatlonu. V samostojni Sloveniji pa je bilo več kot 10 tekmovalcev članov različnih reprezentančnih selekcij v biatlonu in tudi v prihajajoči sezoni 2008/09 bo klub imel 5 državnih reprezentantov. Glavne dejavnosti kluba so organiziranje treningov in tekmovanj v smučarskem teku in biatlonu, učenje osnov smučarskega teka in biatlona ter skrb za promocijo biatlona in smučarskega športa. V organizaciji SK Kovinoplastika Lož so zdaj že tradicionalno izvedena naslednja tekmovanja: Državno prvenstvo in Pokal Slovenije v biatlonu na Pokljuki, Letni biatlon, SKI rolke LOŽ v Podgori ter, v kolikor to dopuščajo snežne razmere, tudi rekreativno tekmovanje v smučarskem teku. V pravkar končani sezoni 2007/08 so tekmovalci SK Kovinoplastika Lož nastopali na tekmovanjih evropskega in državnega ranga v biatlonu in smučarskem teku ter v skupnem seštevku Pokala Slovenije v biatlonu zasedli **2. mesto.** V zadnjem času je opazen porast zanimanja za biatlon tudi pri mladih, saj se jih vsako leto več redno in vestno udeležuje treningov, priprav ter tekmovanj na različnih ravneh in nas tako vedno znova razveseljujejo z odličnimi rezultati.

Športno rekreativno društvo Snežnik – Kozarišče je bilo ustanovljeno 4. septembra 1999 in je zanj verjetno do sedaj slišal že vsak občan. Temeljni namen njegovega delovanja je, da na organiziran način v naši okolici vzpodbudi kar najširši krog ljudi vseh starosti in obeh spolov, da se vključujejo v različne športnorekreativne aktivnosti skozi vse leto.

Vsak posameznik si lahko glede na ponudbo letnega programa dela društva, kvalitetno obogati preživljanje svojega prostega časa. Skupaj si popestrimo vsakdanje življenje in s športom ter rekreacijo skrbimo za rast zdravega duha v zdravem telesu.

Društvo trenutno šteje nekaj več kot sto aktivnih članov. Predsedstvo društva se po svojih najboljših močeh trudi in skrbi za čim boljši izbor in organizacijo raznih dejavnosti in aktivnosti v skladu s svojimi zmožnostmi, pri tem skuša upoštevati želje svojih članov in deluje v skladu s statutom. Tako so postale nekatere aktivnosti že tradicionalne in so se glede na interes in številčnost obiska dobro prijele med člani kot občasnimi interesenti. Najbolj odmevne dejavnosti oziroma aktivnosti društva so:

– 2. januar: pohod na Slivnico
– januar–maj, oktober–december: rekreacija v dvorani OŠ v Starem trgu, odbojka, nogomet
– 1. maj: pohod »čez drn in strn« po snežniških gozdovih
– junij: sodelovanje na prireditvi »Z vetrom v laseh s športom proti drogi«
– junij: sodelovanje na prireditvi »V deželi ostrnic«
– junij: tradicionalni pohod na Snežnik s športnimi igrami (skok v daljino z mesta, streljanje z zračno puško, pikado, met žogice, odbojka, nogomet itd.)
– julij: odbojkarsko občinsko prvenstvo mešanih ekip
– september: kolesarska dirka na Cinkovec
– oktober: Tek po polhovih stopinjah
– november–marec: odbojkarska liga
– november marec: rekreativna vadba za starejše

Letos je ŠZ poleg kategorije naj športnega društva prvič izvedla izbor najbolj perspektivnega mladega športnika in športnice v Loški dolini, katerih imena so predlagali predstavniki športnih društev, klubov, končno odločitev pa smo dorekli člani IO ŠZ LD. Imeli smo težko in nehvaležno delo, saj smo prejeli kar sedem predlogov kandidatur posameznikov z dobro predstavljenimi, argumentiranimi ter navedenimi odličnimi in že dokazanimi doseženimi rezultati vseh nominiranih.

Nominirani so bili:

ŠPORTNICA: **Nastja Ravšelj** (biatlon), **Maruša Forjanič** (biatlon in keglanje).

ŠPORTNIK: **Simon Kočevar** (biatlon), **Nik in David Truden** (oba hokej), **Nejc Kordiš** (biatlon) in **Tadej Hiti** (kolesar, tekač, rekreativec).

Tokrat si je častni naziv **»NAJBOLJ PERSPEKTIVNA MLADA ŠPORTNICA V 2007«** prislužila **NASTJA RAVŠELJ** kot ena najboljših, če ne najboljša slovenska biatlonka, ki je v sezoni 2007/08 tekmovala še z zračnim orožjem v kategoriji deklic. Tudi sicer pa izstopa s svojo prizadevnostjo, zagnanostjo in motiviranostjo za trdo delo. Častni naziv **»NAJBOLJ PERSPEKTIVNI MLADI ŠPORTNIK V 2007«** pa **SIMON KOČEVAR** kot najboljši slovenski biatlonec v mladinski kategoriji.

ČESTITKE GREDO VSEM, TAKO NOMINIRANCEM KOT KONČNIM ZMAGOVALCEM!

NAJ BO OSVOJENO PRIZNANJE POSAMEZNIKOV VZGLED IN VZPODBUDA OSTALIM ZA NASLEDNJE LETO!

Veseli nas, da tako profesionalen šport, kot je športna rekreacija, glede na čedalje bolj obiskane aktivnosti in število naših občanov postaja v Loški dolini pomembna vrlina in se ji počasi posveča nekoliko več pozornosti. K rekreaciji pa še posebej pritegne kakšen osvojeni odlični rezultat naših favoritov, če ne že samo zadovoljstvo dobrega in zdravega počutja nas samih.

Za predsedstvo ŠZ LD in Športno rekreativno društvo Snežnik – Kozarišče
Martina Baraga

Za Smučarski klub Kovinoplasitka Lož
Domen Kordiš

Jaka Matičič – Pojoči jelen

Bili smo na MREST-u 2008

Mrest je skavtski izziv v odbojki na mivki, ki je letos potekal že peto leto. Zgodil se je v soboto, 10. 5. 2008, na igriščih v Črnučah. Udeležili smo se ga tudi skavti iz Loške doline. Vas zanima več?

Kot vsako leto smo se zbrali skavti in nekaj tabornikov iz cele Slovenije, da bi preživeli še en športni izziv in morebiti tudi zmagali. Vsi akcije željni smo se zbrali na igrišču v Črnučah poleg Elme okoli pol devetih zjutraj in nestrpno čakali slovesen začetek zdaj že tradicionalnega turnirja v odbojki, imenovanega Mrest.
Med vsemi tekmovalci iz cele Slovenije smo se znašli tudi mi – ekipa iz Loške doline, malce šaljivo imenovana Mali veseli medvedki. Njeni člani smo bili Romana, Danijel, Marjan, Damjan, Jure in Jaka. Naša naloga je bila ne zmagati, ampak se čimbolje uvrstiti, saj se za turnir nismo posebej pripravljali. Po napetih dvobojih z zanimivimi nasprotniki smo se do konca dneva uvrstili na 7. mesto, kar niti ni tako slabo. Okoli pol šestih zvečer je sledila podelitev nagrad za najboljše igralce, najboljše fotografe in naj sladico, ki jo je potrebno speči, če se želiš uvrstiti na turnir. Mi smo spekli prav poseben biskvit z našim zaščitnim znakom in s potrditvijo komisije je naša sladica postala zmagovalna sladica. Okoli sedmih smo se poslovili in odpravili domov s pridobljeno kolajno za naj sladico, ki bo ponosno krasila našo polico z lovorikami v skavtski hiši.

Ekipa

Zmagovalno pecivo

Jaka Matičič – Pojoči jelen

Skavtske obljube na Križni gori

Kot vsako leto zapored smo tudi letos nadobudni skavti dočakali tradicionalne obljube. Te obljube niso le navadne izjave iz ust mladih, marveč so obljuba, da bomo ostali skavti za celo življenje in se skozi to trudili stopati s skavtskimi načeli.

Z obljubami smo pričeli v soboto zjutraj ob 9. uri, ko smo se zbrali poleg Petričevega mlina v Lipsenju. Zbralo se nas je kar precej: mlado in malenkost manj mlado. Po uvodnem nagovoru stegovodje Blaža Sterleta in duhovnega asistenta Janeza Burje smo se odpravili proti Križni gori. Ko smo že vsi utrujeni in preznojeni prisopihali na vrh, pa nas je čakal nov izziv – postavljanje šotorov in drugih tabornih zgradb. Vse smo kar hitro postavili in slovesno dvignili zastave, nato pa z delom in igro čakali na dolgo pričakovane obljube.
Zgodile so se pozno, ko je že padla noč. V njeno črno temnino je zarezal soj bakel in zvok naših pesmi. Skavtski način življenja je sprejelo kar devet skavtov in štirje volčiči, na kar smo zelo ponosni in veseli smo, da imamo nove skavtske brate in sestre.
Za vzpodbudo vseh novih članov in za kvalitetnejše življenje občanov naše lepe občine pa bi dodal še besede osebe, ki jo skavti še kako dobro poznamo, besede sira Roberta Baden Powella: »Skušajte zapustiti ta svet za spoznanje boljši, kot ste ga prejeli!«

Jaka Matičič – Pojoči jelen

Razstava ljubiteljev narave v galeriji Ložanka

V sklopu dobrodelnega meseca galerije Ložanka smo se tam v petek, 9. 5. 2008, ob sedmi uri zvrstili skavti, vrtec in gospod Tomaž Čuček, da bi našim občanom preko umetnosti in ročnih spretnosti predstavili in pokazali, kaj nam pomenita narava in vsi njeni darovi.

foto: Jaka Matičič

Tako je. V galeriji Ložanka se je spet nekaj dogajalo, in sicer smo se tu predstavili:

- skavti, kot prostovoljna in neprofitna organizacija in predstavili svoj način življenja preko slik, maket in podobnega,
- vrtec, ki je na simpatičen način pokazal, kako si naši najmlajši predstavljajo naravo, ki nas obdaja z mravljicami in drugimi malimi bitji,
- in gospod Tomaž Čuček, ki z neverjetno natančnostjo in potrpežljivostjo v les s pomočjo pirografa riše podobe sveta na tak ali drugačen način.

Razstavo smo otvorili skavti s predstavitvijo nas, gospoda Tomaža Čučka in vrtca. Namen nas – skavtov je bil, da bi predstavili naš način dela in se tudi splošno malce bolje predstavili. Gospod Tomaž Čuček, upokojeni policist, nas je preko čudovitih slik na lesu popeljal skozi vso slovensko zgodovino, čez ves svet in še dlje. Obiskovalci razstave smo dobili občutek, kot da sta g. Čuček in les, na katerega riše, eno, saj je vidno, da so dela ustvarjena z veliko ljubezni in vrline.

Vrtec Polhek je poskrbel, da so ljudje že pri vhodu v galerijo pridobili nasmešek na usta. Njihov pester nabor gozdnih bitij, ki so nas začudeno gledala, ko smo hodili okrog njih, je vsakogar izmed nas popeljal nazaj v otroštvo, ko smo bili brez skrbi in nam je vsak dan, ki ga živimo, predstavljal nekaj čudovitega in v vsakem smo na koncu poti videli le mavrico.

Po predstavitvi vseh, ki so razstavljali, je sledil še ogled vseh razstavljenih objektov in pogovor z umetnikom g. Tomažem Čučkom, ki nas je še bolj seznanil s svojim načinom dela.

foto: Borut Kraševec

Akcija Medved rešuje svoj gozd
Uspešno zaključena!

Steg Jamskega medveda

Akcija, ki je potekala 16. in 17. 5. 2005 po vaseh naše lepe Loške doline, se je zaključila in prinesla neverjetne uspehe. Zbrali smo kar 3.820 kg papirja in 7.660 kg kartona! Ker je bila akcija uspešna, jo bomo najverjetneje izpeljali tudi v naslednjih letih.

Ob tem, ko smo se v tako velikem številu odzvali medvedovi prošnji za pomoč in mu s tem pomagali, da se lahko po svojem gozdu še vedno podi naprej, bi se rada zahvalila:

– glasilu OBRH in internemu kanalu Loška dolina za promocijo,
– vsem skavtom in skavtinjam, ki so v akciji sodelovali,
– vsem podjetjem in občanom, ki so pridno zbirali papir in reševali gozd,
– vsem voditeljem stega Jamski medved, ki so se nesebično odzvali in pomagali akcijo izpeljati,
– podjetju DINOS d. d. za odvoz papirja,
– in vsem drugim, ki ste na kakršen koli način pomagali, da je akcija stekla.

HVALA VAM

Damjan Kraševec in Jaka Matičič (Odgovorni in programski vodji akcije)

Novice o delovanju Društva ljubiteljev Križne jame

V mesecu aprilu smo bili člani DLKJ zelo aktivni.

Ob 10. obletnici društva smo organizirali »Dneve odprtih vrat« za občane občin, na območju katerih leži Križna jama (Bloke, Loška dolina in Cerknica). Brezplačni ogledi suhega dela jame do prvega jezera so bili 20. 4. in 27. 4. Udeležilo se jih je precej občanov. Spoznavali so podzemlje Notranjske ter vpliv dejavnosti ljudi na površju na podzemlje in pitno vodo.

V sodelovanju z Lovsko družino Gornje Jezero smo v okviru Dneva zemlje organizirali skupno akcijo čiščenja naravnega okolja. Akcija je potekala 26. in 28. aprila v okolici vasi Klance v Loški dolini, zaledjih izvirov Obrha v bližini vasi Gorenje Jezero na vzhodnem robu Cerkniškega polja ter v okolici jame Golobina v Loški dolini. Odvoz odpadkov je sponzoriralo Javno podjetje Komunala Cerknica, za kar se jim zahvaljujemo.

Občane pozivamo, naj odpadkov ne odlagajo v naravo, saj s tem posredno povzročajo onesnaževanje svoje in sosedove pitne vode!

INTERNATIONAL SHOW CAVES ASSOCIATION

Znak svetovnega združenja

V mesecu aprilu je DLKJ uspel pomemben dosežek. Križna jama je postala polnopravna članica Svetovnega združenja turističnih jam. Od več kot 20 turističnih jam v Sloveniji sta bili do sedaj članici tega združenja le Postojnska jama in Škocjanske jame.

Društvo ljubiteljev Križne jame

arhiv: Društvo ljubiteljev Križne jame

Odpadki pri jami Golobini

arhiv: Društvo ljubiteljev Križne jame

Zbiranje odpadkov v zaledju izvirov

arhiv: Društvo ljubiteljev Križne jame

Zaključek uspešne čistilne akcije

J. Mramor

Predstavitev društva rejcev drobnice Slivnica

Na pobudo Jovičevega Mojmira iz Otonice, Lovkotovega Toneta in Koroščevega Vilija iz Cerknice ter s pomočjo cerkniške Kmetijsko svetovalne službe se je v začetku leta 1996 zbrala skupina rejcev ovc in koz ter ustanovila društvo rejcev drobnice, ki si je nadelo ime SLIVNICA. Potreba po organiziranju se je namreč pokazala, ko je nekaj kmetov najelo od Sklada kmetijskih zemljišč večje površine za ureditev pašnikov in je bilo treba to dejavnost uokviriti v zakonske norme.

Začetnih štirinajst članov je komaj zadostovalo za razdelitev zahtevanih funkcij. Tako je prvi predsednik postal M. Jovič, tajnica M. Doles in blagajnik I. Tekavec. V upravnem odboru so bili še F. Zbašnik, V. Korošec, F. Knaus in M. Pahole. Za prvega častnega člana novoustanovljenega društva je bil sprejet prof. dr. T. Vidrih, cerkniški domačin in tudi rejec ovac.

Prva naloga društva je bila poleg sprejema osnovnih aktov tudi organiziranje Pašne skupnosti Pristava in izdelava vseh potrebnih dokumentov, da sta združenji lahko zakonsko delovali.

Člani društva so se lotili promocije reje drobnice in s pomočjo sponzorjev organizirali društveno razstavo ovc in koz na pašniku Pašne skupnosti Pristava na Marofu. Skupaj z razstavo je bila tudi seja upravnih odborov takratnih društev rejcev drobnice v Sloveniji. Ker se dogovor znotraj društva o tradicionalni razstavi in sočasni seji Upravnega odbora Zveze društev rejcev drobnice Slovenije na tretji vikend v juniju ni izvajal in to predvsem zaradi nasprotovanja izbrani lokaciji nekaterih članov Pašne skupnosti Pristava, je društvo Slivnica zgubilo svojega prvega predsednika. Nasledil ga je V. Premrl, ki pa ni nadaljeval začetne zagnanosti in ga je na mestu predsednika po dveh letih mrtvila zamenjal dotedanji tajnik društva J. Mramor. Poleg njega so odgovornejše naloge dobili še S. Ambrožič kot tajnica in V. Korošec kot blagajnik. Tega je kasneje zamenjal J. Štrekelj in njega nato še S. Korošec. Za člana upravnega odbora sta izvoljena I. Knaus in D. Ravšelj, v nadzorni svet pa T. Lovko. Častno razsodišče, ki do sedaj ni imelo še nobenega dela, vodi prof. T. Vidrih. Sedež društva se je ob tem iz Otonice preselil na Sv. Trojico.

V tem času se je v Sloveniji močno povečalo število društev rejcev ovc in koz in tudi število članov Zveze društev rejcev drobnice Slovenije se je stalno povečevalo. Ta se je kasneje združila s Kozjerejsko zvezo Slovenije v enotno organizacijo, ki trenutno šteje 28 članov, to je društev. Postala je pomembna sogovornica vladnim službam, nosilka rejskega programa za ovce in koze ter močna promotorka reje drobnice in porabe pridelkov in izdelkov iz nje. V vseh teh aktivnostih pomembno sodeluje tudi DRD Slivnica.

Društvo Slivnica se utrjuje, saj ima trenutno 24 članov, ki so si za osnovno dejavnost zadali druženje, izmenjevanje izkušenj, sodelovanje pri lokalnih in državnih prireditvah itd. Lotili so se tudi nekaj žgočih problemov, kot so pasja problematika na cerkniškem, problemi škode po zavarovanih zvereh, zakol na domu in veterinarski pogoji za to, prevelika zahtevana obremenitev travnih površin za ekološke kmete v programu KOP, omejitev možnosti gojitve GSO na območju UE Cerknica. Zelo odmeven je bil tudi letni občni zbor Zveze društev rejcev drobnice Slovenije za leto 2005, ki je bil konec aprila 2006 v Gasilskem domu v Novi vasi in se ga je udeležilo skoraj 100 gostov. Vsi so hvalili dobro organizacijo, prijeten kulturni program in posrečeno pogostitev novskih gasilcev.

V okviru sprejemanja zakonov je DRD Slivnica prispevala svoje poglede na delo in organiziranost KGZS, na strategijo upravljanja z medvedom in volkom ter opozorila pristojne tudi na problem škode po krokarju ...

V letošnjem letu bodo dokončali zgibanko o članih društva, priredili družinsko čolnarjenje članov po Cerkniškem jezeru, sodelovali na lokalnih prireditvah s promocijo in pokušnjo pridelkov in izdelkov iz drobnice, se izobraževali in se ne nazadnje udeleževali stanovskih prireditev širom Slovenije in zunaj nje.

In kdo smo? Poleg petnajst Cerkničanov in osem Bločanov je iz občine Loška dolina (žal) le D. Ravšel iz Viševka.

Nič narobe pa ne bo,
če se po tem članku nam še kdo pridružil bo ...

PISMA BRALCEV

Notranjska?!

Zadnje čase se veliko govori o regionalizaciji Slovenije, napoveduje se celo referendum na to tematiko.

Moram priznati, da televizijo gledam neredno, tudi našo lokalno. Pred časom pa sem vseeno na lokalni televiziji ujel posnetek točke zasedanja občinskega sveta na temo regionalizacija in pozicioniranje občine Loška dolina v pokrajini Notranjska. Menim, da je odločitev, v kateri pokrajini bo naša občina, zelo pomembna in bo v marsičem usodno vplivala in usmerjala razvoj naše občine v naslednjih desetletjih. Razprava svetnikov pa me je razočarala, bolje rečeno, razprave skoraj ni bilo, le ena svetnica je omenila, da mogoče bolj spadamo k Postojni kot pa kam drugam. Svetnice in svetniki pa so se močno razgovorili o tako imenovanih »kandelabrih«. Tudi v občinskem glasilu nisem zasledil nobenega članka na to tematiko.

Vlada je predlagala že nekaj zemljevidov s predvideno delitvijo Slovenije na pokrajine. Žal, se ravno zemljevid Notranjske v vsakem nadaljnjem predlogu močno razlikuje od prejšnjega, v nekaterih predlogih pa Notranjske celo ni. Menim, da vlada spreminja meje Notranjske predvsem zaradi nejasnih stališč občinskih svetov na obeh straneh Javornikov. Tako se lahko zgodi, da Notranjske pokrajine res ne bo, bodo pa imeli pokrajine s sedežem npr. v Velenju in na Ptuju, kjer zgodovinsko gledano nikdar niso bili sedeži pokrajin. Si pa pokrajine ljudje tam želijo in vlada to upošteva.

Notranjska je bila ena izmed treh pokrajin nekdanje dežele Kranjske, kar omenja že Valvasor. Opisuje tudi, katera področja je tedaj obsegala Notranjska. Segala je daleč na današnjo Primorsko. Celo Idrijci se še vedno radi pohvalijo, da je bila Idrija drugo največje mesto na Kranjskem. V monografiji o Spodnji Idriji (Janez Kavčič, 1996) sta objavljeni tudi dve razglednici, ki sta prispeli na Idrijsko pred manj kot enim stoletjem. Nosita zgovoren naslov: Spodnja Idrija, pošta Idrija, Notranjsko, druga pa Unter Idria, Krain. Seveda Idrijci sedaj nočejo nič slišati o tem, da bi bili Notranjci. Verjetno je največ škode Notranjski naredila Rapalska meja. Posledica te umetne meje je sedanje težavno oblikovanje meja Notranjske pokrajine pa tudi sama identiteta Notranjcev.

Osebno menim, da Notranjska pokrajina s sedežem v Postojni niti ne bi bila tako slaba rešitev za občino Loška dolina. Na Postojno nas mogoče veže več stvari, kot si mislimo. S tem se srečujem tudi pri delu v svojem podjetju. Obiskujejo me inšpektorji iz Postojne, Območna gospodarska zbornica in AJPES imata sedež v Postojni, Regionalna razvoja agencija pa v Pivki. Postojna pa ima tudi nekatere regijske ustanove, ki so za nas zelo pomembne: porodnišnica, srednje šole, policijska in gozdarska uprava, Notranjski muzej, Inštitut za raziskavo krasa, Radio 94 in še bi kaj našlo. Tudi gospodarstvo z obeh strani Javornikov je med seboj dokaj povezano. Banke in zavarovalnice imajo regionalni sedež v Postojni. Gledano z vidika razvoja in trženja turizma je to enotna in med seboj kompatibilna regija. Tako rekoč brez razprave in ugovora smo naš vedno notranjski Snežnik prepustili Primorski. Sedanja statistična regija Notranjska s sedežem v Postojni je med najmanj razvitimi v Sloveniji, ko pa se tako branimo udobnih in dobro plačanih državnih služb, ki bi jih Notranjska kot samostojna regija dobila. Mogoče bi katera od teh služb lahko imela sedež tudi v Loški dolini. V nasprotnem pa se lahko zgodi, da bomo imeli nekakšen virtualni (kot se sedaj moderno reče) sedež pokrajine v kakšni izmed na novo zgrajenih stolpnic v Ljubljani. Ljubljana naj bi bila samostojna pokrajina, v družbi razvitih obljubljanskih občin pa bi tudi naša občina spadala med razvite in bi bila verjetno s tem deležna manjših razvojih sredstev (tudi evropskih) kot pa v družbi manj razvitih občin s sedežem pokrajine v Postojni. Občina Loška dolina bi v manjši Notranjski regiji verjetno imela večji vpliv na odločanje kakor pa v večji Osrednjeslovenski regiji, kjer se bo njen glas najverjetneje izgubil v množici drugih. Če Notranjska ne bo postala pokrajina, bo ime Notranjska sicer še vedno obstajalo, vendar na nivoju obrobnih pokrajin, kot so sedaj npr. Suha krajina, Brda, Brkini.

Tone Jozelj, Babno Polje

Članki o Notranjski pokrajini v Obrhu

Ker g. Jozelj v svojem pismu med drugim omenja tudi, da v občinskem glasilu Obrh, ni zasledil nobenega članka na to tematiko, sem dolžan njemu in ostalim bralcem posredovati številke, v katerih so bili članki oz. deli člankov namenjeni tudi problematiki pokrajin.

Prvo informacijo o ustanavljanju regij sem zapisal sam leta 2003 v Obrhu št. 4, na strani 4 v članku z naslovom Župani o Notranjsko-kraški regiji. Temu članku so predvsem v okviru drugih člankov sledile informacije o aktivnostih na tem področju še v naslednjih številkah: 5/2003, 1 in 2/2004, 1/2005, 1/2007.

urednik

Milena Ožbolt

Dan zemlje pod Snežnikom

Dvaindvajseti april je svetovni Dan Zemlje, pravzaprav eden od dveh istoimenskih praznikov, saj je enega, ki se praznuje ob enakonočju in ga podpirajo tudi ZN, v letu 1969 ustanovil John Mc Connell, drugega pa je leta 1970 ustvaril Gaylor Nelson in se praznuje 22. aprila. Zakaj tako, ne vem, po mojem pa bi moralo biti takih dni še več, najbolje kar vsak dan v letu – praznovati pa tako ali tako ni več kaj, kvečjemu popravljati, varovati in izboljševati ...

Kakor koli, peščica Slovencev, ki še posebno čutijo spoštovanje do svojega planeta (ali pa smo bili le dovolj radovedni), je Dan Zemlje obeležila (res ne morem napisati »praznovala«) 22. aprila, ko je v organizaciji Janeza Kandareta obiskala najdebelejšo jelko v Snežniško-javorniškem pogorju.
Dan je bil deževen, a vožnja in hoja po gozdu naravnost čarobni. Velikansko drevo z obsegom več kot pet metrov stoji malce od poti, tako da ga je brez vodiča težko najti, v soseščini pa sta še dve jelki, ki merita ena nekaj čez tri metre v obsegu, druga nekaj manj in obetata, da bi lahko v ugodnih pogojih rasti nasledili sedanjo rekorderko, ki pa je že v stanju odmiranja. Resnici na ljubo moram priznati, da ne vem, kako dolgo lahko takšna ogromna hója živi, a njeno odmiranje zagotovo pospešujejo tudi klimatske spremembe, ki Zemljo vse bolj pestijo. Tako živo bitje namreč potrebuje veliko vode, ki je v pičli in prepustni kraški zemlji kmalu začne primanjkovati, pa tudi na morilske vročine, kakršne doživljajo zadnja desetletja snežniški gozdovi, jelka ni prilagojena.
Verjetno bi, če bi lahko, največja jelka pod Snežnikom povedala zelo dramatično življenjsko zgodbo. Že to, da ima oziroma je imela več vrhov, govori o tem, da je morala biti med rastjo nekoč poškodovana, morda od strele ali snega, a se je vseeno obrasla in obstala. Sedaj moli kvišku še ogromno deblo, visoko kot nekajnadstropna hiša, ki pravzarav tudi res je nekakšna hiša, saj je polno dupel in lukenj, korenine pa so tako mogočne, da se med njimi zlahka poskrije skupina otrok.
Mogoče bi nas hója – če bi spregovorila – tudi prosila, naj malce mislimo nanjo in na vsa druga drevesa tega planeta – in končno tudi nase, medtem ko kupujemo in uporabljamo tisoče potrebnih in nepotrebnih reči; ko točimo vodo, peremo, se umivamo in negujemo; ko se grejemo; ko se vozimo naokoli; ko se skušamo znebiti svojih odpadkov; ko kmetujemo in vrtnarimo ... pravzaprav nenehno, vsako minuto vsakega dneva, ali kakor je v sivi davnini napisal modri Rimljan: »Quid-quid agís, prudenter agás et respice fínem« (Karkoli storiš, stori preudarno in misli na konec.). Te usodne preudarnosti se zdi, da nam, ljudem 21. stoletja, nekam primanjkuje, se vam ne zdi?
Doživetje ob najdebelejši jelki pod Snežnikom je bilo veličastno in pretresljivo, kajti človeka stisne pri srcu, ko pomisli, kaj bi bila Notranjska brez svojih gozdov ... Zares – kaj ?! Že prav – res je, da v naših krajih nemara še nikoli ni bilo toliko gozdih površin, toda – ali ste opazili, da je tudi gozd ranljiv? In še kako.
A dovolj! Če imate priložnost, pojdite in postojte pri tem ali kakšnem drugem mogočnem drevesu in poslušajte, o čem šepeta.

foto: Borut Krašovec

foto: Borut Krašovec

foto: Borut Krašovec

Borut Kraševec

Snežniške vrtnice na srečanju parlamentov EU in AKP

V Ljubljani je bilo od 17. do 20. marca plenarno zasedanje Evropskega parlamenta in parlamentarnih predstavnikov Afrike, Karibov in Pacifika AKP, kjer so razpravljali o skupnem gospodarskem razvoju ter sodelovanju med AKP in Evropsko zvezo.

V njihovem programu je bilo tudi srečanje na Gospodarskem razstavišču, kjer je Slovenska turistična organizacija v sodelovanju z Notranjskim ekološkim centrom NEC predstavila tudi del podeželske in rokodelske turistične ponudbe. V okviru umetnostne obrti so se predstavili Rokodelci Moravške doline in Marta Jozelj iz Babnega Polja, ki je poleg svoje obrti predstavljala tudi del turistične ponudbe Cerkniške in Loške doline.

Marta Jozelj (desno) v družbi z Ljudmilo Novak in Uršo Jozelj

Povedala je, da je ta predstavitev zanjo nova in zanimiva izkušnja, kjer se je srečala z mnogimi zanimivimi osebnostmi, čeprav je bilo nekoliko težko s sporazumevanjem, predvsem ker poslanci držav AKP prihajajo večinoma iz Francosko govorečega področja. Pri sporazumevanju v angleškem jeziku ji je na pomoč priskočila Urša Jozelj. Prijetne spomine ima tudi na srečanje z evropsko poslanko NSi Ljudmilo Novak.

Udeleženci, med katerimi so nekateri prvič videli sneg, ki je nepričakovano zapadel ravno tiste dni, so bili s predstavljenim zadovoljni. Najbolj se jim je zdela zanimiva Križna jama, pa tudi ostrnice in Grad Snežnik. Navdušile so jih tudi njene bele vrtnice, ki so bile nekoč značilnost parka Gradu Snežnik, sedaj pa jih kot nekakšen spomin na tiste čase izdeluje iz gline. Iz svoje ponudbe je poleg ostalih glinenih izdelkov predstavila tudi naprstnik, za katerega ima pridobljen certifikat umetnostne obrti. Zanimivo se ji je zdelo, da so uporabo naprstnika mnogi udeleženci iz afriških držav poznali, medtem ko je bil za večino predstavnikov iz zahodnih, razvitih držav nekaj neznanega in novega.

Marta Jozelj s svojimi izdelki predstavlja Loško dolino tudi na različnih drugih srečanjih. Lansko leto je med drugim sodelovala na Ex temporu v Piranu. Letos pa se je s svojimi izdelki udeležila Slovenske etnografske razstave v Slovenj Gradcu in na povabilo obiskala predstavitev hrvaške umetnostne obrti v Opatiji, kjer se je seznanila z njihovo ponudbo.

Iz vsakega takšnega srečanja se Marta Jozelj domov vrne z novimi poznanstvi, idejami in polna načrtov, kako svojo ročno izdelavo glinenih izdelkov dopolniti, da bo na čim pristnejši način predstavljala izročilo Loške doline.

Rože nas povezujejo, osrečujejo, pomirjajo

Težko bi si predstavljali svet brez rož. Še v zimskem času, ko se veliko rož v mirovanju pripravlja na novo prebujenje, brez njih ne gre. Marsikateremu ljubitelju in dobremu vzgojitelju lončnic prav v tem času sobno cvetje daje poseben pridih prijetnega počutja.

Še veliko več veselja in lepot se lahko naužijemo v ostalih letnih časih, ko zacvetijo naše gredice in se bohotijo balkoni v bujnem razcvetu. Na travnikih, poljih in gozdovih nas narava kar samodejno obdarja s pisano paleto rož. Toliko jih je, da je vsem kar težko vedeti imena. Nekatere so nam bolj poznane že zaradi zdravilnih učinkov. A na to se je dobro spoznati in nič manj na njihovo pravilno uporabo.

Tako kot marsikaj drugega se tudi odnos do cvetja spreminja. Danes že otroci vedo, da rožice v naravi naberemo le za šopek, ki nam polepša stanovanje, sicer pa lepo pisano cvetje privoščimo še drugim mimoidočim, da se naužijejo cvetoče lepote v naravi.

Žal se nam večkrat pripeti, da ob poti, ob cesti ali ob sprehajalni stezi prijetno razpoloženje pokvari odvržena prazna steklenica, pločevinka, koščki papirja, razne vrečke in podobni odpadki. Na tem področju bo potrebno še kar nekaj postoriti, da bodo odpadki pristali tam, kamor sodijo. Cvetočim vrtovom, živim mejam, travnikom, obronkom gozda z grmovjem vred pa dopustimo, da izžarevajo vso svojo lepoto brez človekovih odpadnih primesi.

Resnici na ljubo se je od prejšnjih časov, ko smo odrabljene predmete kar odpeljali v gozd, z njimi polnili kraške jame, potoke in reke, marsikaj spremenilo. Imamo posode za odpadke, urejen odvoz. A dokler se bodo odpadki še vedno našli tam, kamor ne sodijo, opozorilo zagotovo ni odveč. Nenazadnje se v čistem okolju bolje počutimo. Tudi marsikatera cvetica brez teže odpadkov svobodno zaživi in vzcveti.

Rože so prečudovit dar stvarstva. So vsega občudovanja vredne in nepogrešljive pri še tako skromnem praznovanju ali slovesnosti. Nas zbližujejo in medsebojno povezujejo. Že najmanjši cvet je lahko znamenje pozornosti, prijateljstva, ljubezni, pripadnosti. Rože nas spremljajo tako rekoč od rojstva do smrti. Ob veselih trenutkih nas napolnjujejo še z večjo radostjo, v trenutkih žalosti nas tolažijo in pomirjajo.

Pravilo, kako izročiti rože, je bilo včasih precej strožje kot danes:

- Podarjamo jih lahko tako moškim kot ženskam. Tudi tisto o lihem številu (1, 3, 5, 7 …) cvetov več ne velja tako strogo. Izberemo in se odločimo po občutku, namenu. Tri cvetove resda v vazi lepše razporedimo kot dva in to je lahko tudi eno od meril. Bodimo domiselni. Bodimo izvirni. To zadostuje.
- V prozornem papirju rože lahko izročimo zavite.
- Neprozoren papir odvijemo, preden rože izročimo.
- Podarjeno cvetje dajmo čim prej v vazo.

Rože nas povezujejo, osrečujejo in pomirjajo. Že večkrat je kdo dejal: »Kadar mi je težko, grem med moje rožice, se z njimi malo pogovorim in sem že zopet boljše volje«. Bo kar držalo, da je živeti z naravo pol zdravja.

Pavla Lavrič

LEKANČKOV BUTIK

SLADKE MUŠNICE

TESTO

400 g mehke bele moke
zvrhano čajno žličko pecilnega praška
75 g sladkorja
ščepec soli
4 cela jajca
150 g hladnega masla ali margarine

Vse sestavine zmešamo in ugnetemo gladko testo. Za nekaj časa ga postavimo v hladilnik. Nato ga razvaljamo 3 mm debelo in iz njega izrežemo nazobčane krožce (s premerom 5 cm), jih položimo na pekač, premažemo z beljakom in okrasimo.

200 g rdečih kandiranih češenj
100 g olupljenih in razpolovljenih mandljev
50 g sladkorja v prahu, malo limoninega soka

Češnje razpolovimo in jih skupaj z mandlji razporedimo po piškotih tako, da dobimo mušnice. Pečemo pri 180 °C 10 do 12 minut.

Na ohlajene mušnice naredimo pike s sladkornim ledom.

Jasna Lekan

Nagradni kviz iz prometne varnosti

VARNO PO RUMENIH STOPINJAH

SODELUJTE V NAGRADNEM KVIZU IZ PROMETNE VARNOSTI

NAGRADE ZA PRAVILNE ODGOVORE SO:
1. **PRAKTIČNA NAGRADA V VIŠINI 35 EUR**
2. **PRAKTIČNA NAGRADA V VIŠINI 25 EUR**
3. **PRAKTIČNA NAGRADA V VIŠINI 15 EUR**

ODGOVORE POŠLJITE NA DOPISNICAH DO 23. 6. 2008 NA NASLOV "SPV OBČINA LOŠKA DOLINA", S PRIPISOM "ZA NAGRADNI KVIZ".

VSE NAGRADE BODO IZŽREBANE NA ZAKLJUČNI PRIREDITVI, 24. 6. 2008, OB 17.30. URI V STAREM TRGU pred OŠ.

VLJUDNO VABLJENI! **ORGANIZIRA: SPV LOŠKA DOLINA**

VARNO PO RUMENIH STOPINJAH

1. Kaj označujejo rumene stopinje?

A.
Smer evakuacije pred medvedom.

B.
Varno šolsko pot.

C.
Obvezno smer hoje po pločniku.

2. Kaj se učijo učenci na poligonu?

A.
Doživeti pravi svet prometa skozi voznikove oči.

B.
Vožnje z avtomobilčki na motorni pogon.

C.
Adrenalinske vožnje z avtomobilčki.

3. Zakaj uporabljajo policisti policijske pse?

A
Delajo policistom družbo v nočnem času.

B
Sledenje ubežnikov, iskanje izgubljenih oseb, iskanje mamil.

C
Lovijo brezdomne mačke.

4. V kakšnem vrstnem redu bodo vozniki prevozili križišče?

A
Prvi voznik rdečega vozila, potem voznik zelenega vozila, potem voznik modrega vozila.

B
Prva voznika rdečega in zelenega vozila, potem voznik modrega vozil

C
Prva voznika modrega in rdečega vozila, potem voznik zelenega vozila.

5. V kakšnem vrstnem redu bodo vozniki prevozili križišče?

A.
Prvi voznik zelenega vozila, potem voznik modrega vozila, potem voznik rdečega vozila.

B.
Prvi voznik modrega vozila, potem voznik rdečega vozila, potem voznik zelenega vozila.

C.
Prva voznika rdečega in zelenega vozila, potem voznik modrega vozila.

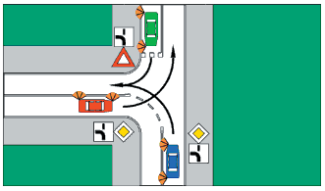

POLICIJA SVETUJE

Varno pri teku

Predvsem v spomladanskih, poletnih in jesenskih dneh je med ljudmi tek zelo pogosta oblika rekreacije.

Tudi pri teku moramo upoštevati nekaj osnovnih pravil in obveznosti, da je le-ta lahko varen.
- Uporabljati moramo površine, ki so namenjene za tovrstno rekreacijo.
- Zgodaj zjutraj, zvečer in ob zmanjšani vidljivosti moramo uporabljati svetla oblačila in odsevna telesa – kresničko, svetleči trak …
- Pred prečkanjem vozišča se moramo ustaviti in se prepričati, da lahko to varno storimo.
- Upoštevati moramo navodila organizatorjev.
- Uporabiti moramo ustrezno obutev in športna oblačila.
- Alkohol ne sodi v športne aktivnosti.

Vsak od nas se srečuje v prometu tudi kot pešec, zato ne bo odveč, da vas opomnimo na nekaj pravil, ki jih je potrebno upoštevati.
- Tudi za pešce veljajo prometni znaki in predpisi.
- Uporabljamo površine, ki so namenjene pešcem (pločnik, pešpoti).
- Vozišče je treba v naselju prečkati na prehodu za pešce, če le-ta ni oddaljen več kot 100 m, in pri zeleni luči na semaforju. Vselej pa se je potrebno prepričati, da lahko to storimo varno.
- V večernem in nočnem času se svetleje oblačimo in uporabljamo odsevna telesa – kresničko, svetleči trak …
- Skupina pešcev hodi ob desnem robu vozišča, posameznik pa ob levem.

				NAŠ SKLADATELJ VRABEC / MOČVIRSKA RASTLINA		KNJIGA (STAR.)	MADŽARSKI ŠAHIST (ANDRAS)	KRALJ ŽIVALI	DELO NA KMETIJI, PLAČANO NA DAN	POMOČ: ADORJAN, ARRAS, AZALEJA, CARRADINE / NAŠ SKLADATELJ ARNIČ	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC PITT	LINDA EVANS	AMERIŠKI SKLADATELJ COPLAND	TELESNI ORGAN, KI IZLOČA DOLOČENE SNOVI
										NOGOMETNI KLUB IZ MADRIDA / AM. IGR. (DAVID)				
AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	FRANCE PREŠEREN / GORSKE REŠEVALNE SANI			MANJŠI MOR. RAK / POKRAJINA OB RDEČEM MORJU								ROBERT ERJAVEC / KOLESAR BONČA		
MESTO V FRANCIJI V DEPARTMAJU PAS DE CALAIS					VILI RESNIK / POKRAJINA V ITALIJI, LAZIO			MOSTU PODOBEN OBJEKT / TEŽKA KOVINA (Nd)						
POPOLN NERED					POULIČNI GLASBENIK / AMERIŠKA PEVKA JACKSON						PEVKA DEŽMAN / VZDEVEK BALONARJA ŠORNA			
VELIKA AZIJSKA DRŽAVA						ALBERT EINSTEIN			ZORANA ZEMLJA / KDOR KIDA					
	POPEVKAR, MENEDŽER (MIKI) / NESTROKOVNJAK					ZMAGA PRI BOKSU, KNOCKOUT / TROPSKI OTOKI								
				HOKEJIST ZUPANČIČ / LETEV, LATA			NOGOMETAŠ DROGBA							NAŠA SMUČARKA (NATAŠA)
RODODENDRONU PODOBNA LONČNICA							UGANDSKI DIKTATOR AMIN / EDEN OD ČUTOV				SKRAJNI DEL ČESA / REKA V ROMUNIJI			
ZELO GOSTA BOMBAŽNA TKANINA					IT. POLITIK PRODI / ZNOJ							ŽUPANČIČ OTON / BIVALIŠČE UMRLIH, NAVJE		
PROPAD, STEČAJ				KAČJI ALI ŽUŽELČJI UGRIZ / TELEVIZIJA				KDOR JE NA ČELU SKUPINE / SILVO TERŠEK						
			BOLNIK Z AVTIZMOM								IZBOKLINA NA VODNI GLADINI			

Nagradno geslo križanke v aprilu 2008 je bilo:
KRAJINSKI PARK RAKOV ŠKOCJAN

Izmed prispelih dopisnic s pravilnimi rešitvami smo izžrebali štiri, za katere nagrade prispeva

Hotel Rakov Škocjan
Kancijan d. o. o.
Rakov Škocjan 1
1381 Rakek
www.h-rakovskocjan.com
e-mail: kancijan@siol.net
tel.: 01 709 74 70
gsm: 051 31 04 77

1. nagrado: nočitev z zajtrkom za 2 osebi
prejme: **Milena Binkar**, C. na Markovec 3, 6000 Koper

2. nagrado: kosilo ali večerja v vrednosti 30 €
prejme: **Alojz Tekavc**, Lož, Smelijevo naselje 30, 1386 Stari trg pri Ložu

3. nagrado: bon za finsko savno za 2 osebi
prejme: **Vilma Prosenc**, Iga vas 31, 1386 Stari trg pri Ložu

4. nagrado: bon za nedeljsko kosilo za 2 osebi v vrednosti 14 €
prejme: **Jože Avsec**, C. Notranjskega odreda 15, 1386 Stari trg pri Ložu

Nagrajencem čestitamo!

Pravilna rešitev tokratne križanke je geslo, ki ga boste dobili na osenčenih poljih.
Napišite ga na dopisnico in jo pošljite na naslov uredništva Obrh do **1. septembra 2008.**

Nagrade tokrat prispeva:

TRUDEN trgovsko podjetje d. o. o.
Nadlesk 19
1386 Stari trg pri Ložu
tel.: 01 7058 777
gsm: 041 567 830; 041 640 255

1. nagrada: TRUDEN, vrednostni bon za 50 €
2. nagrada: TRUDEN, vrednostni bon za 20 €
3. nagrada: TRUDEN, vrednostni bon za 10 €

Želimo vam obilo zabave pri reševanju križanke in veliko sreče pri žrebu.
Uredniški odbor

Občina Loška dolina

V DEŽELI OSTRNIC 2008
Grad Snežnik

petek, 20. junij 2008
okolica Gradu Snežnik

18.00 otvoritev razstave
"Gasilstvo skozi stoletje" (PGD Stari trg)

18.00 literarni večer ob 130-letnici rojstva Otona Župančiča
(Andreja Buh, Franc Ovsec, Borut Kraševec, Franc Anzeljc in Vesna Mlakar)

19.00 koncert PD Slavček Loška dolina

sobota, 21. junij 2008
Zagradne njive

12.00 šahovski turnir
(Šahovski klub Loška dolina)

15.00 – 17.00 gasilci praznujejo
(120 let PGD Stari trg in 80 let PGD Iga vas)

15.00 tržnica:
predstavitev obrti (Sandi Ravšelj, Adolf Košmrlj, Marta Jozelj)
predstavitev društvene dejavnosti:
Čebelarsko društvo Loška dolina
PGD Iga vas
Galerija Ložanka
Društvo podeželskih žena "Klasje"
Društvo ljubiteljev Križne jame
Turistično društvo Loška dolina

15.00 skavtski tabor
(ZSKSS, Steg Loška dolina I)

17.00 zdevanje ostrnic
(Bogomir Komidar ml., Jakob Levec, družini Janeza in Franca Kandareta)

18.00 igre Med ostrnicami
(Športno društvo Nadlesk)

19.00 – 01.00 zabava z ansamblom "Ribniški pušeljc"

20.00 razglasitev najbolj urejene vasi, naselja in hiše v občini Loška dolina
(Turistično društvo Loška dolina in Društvo En-trn)

21.00 plesna animacija (Akademska folklorna skupina France Marolt)

nedelja, 22. junij 2008
okolica Gradu Snežnik

13.00 1. državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja
(Lovska zveza Slovenije)

15.00 pastirske igre in spretnosti
(vrtec Polhek pri OŠ Stari trg pri Ložu)

16.00 srednjeveški dan
(Osnovna šola Stari trg pri Ložu, Društvo ljubiteljev narave, konj in tradicije Lovrenc)

19.30 koncert Pevskega zbora Jasna

20.30 koncert Pihalnega orkestra Kovinoplastika Lož

21.30 svetlobno presenečenje

Za gostinsko ponudbo bo poskrbela Kovinoplastika Lož-Družba pooblaščenka d. d.

VSTOPNINE NI!